

V Ý B E R č. 3 / 1 9 8 6

na tému : svedectvo vzkriesenia a svedectvo života

O b s a h :

|                                                                                  |    |
|----------------------------------------------------------------------------------|----|
| Karol Strmeň : Apoštol<br>/Dnes hovorí k vám biskup Vojtaššák/                   | 1  |
| Anton Hlinka :<br>Ježišov prázdny hrob                                           | 2  |
| Anton Hlinka :<br>XVII. zjazd KSC a veľkonočné sviatky                           | 3  |
| Kongregácia školských bratov                                                     | 4  |
| Anton Hlinka :<br>Marxizmus, náboženstvo a ľudská spoločnosť, I. časť            | 6  |
| dtto., II. časť                                                                  | 8  |
| Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych...                                             | 8  |
| Anton Hlinka :<br>Svätá omša a homília na 2. veľkonočnú nedeľu....               | 10 |
| Rozhovor s otcom kardinálom Tomkom<br>o apoštolskej misii Jána Pavla II. v Indii | 14 |
| Z marcovej aktivity veriacich:<br>List ministromi kultúry Milanovi Klusákovi     | 17 |
| Anton Hlinka<br>referuje o prípade farára Gerbolca z Jesenského                  | 18 |
| Mons. Viktor Trstenský :<br>List redakcii denníka Pravda z 5. februára 1986      | 20 |
| Spoveď a nový Kódex cirkevného práva                                             | 30 |
| Nová choroba AIDS, daň za ľudskú nemravnosť?                                     | 35 |
| Príloha :                                                                        |    |
| Abbé Pierre - zakladateľ svetového hnutia Emauz                                  |    |

K a r o l   S t r m e ň

A P O Š T O L

/Dnes hovorí k vám biskup Vojtaššák /

---

Ja, biskup spišský, Ján,  
odmietam slúžiť rozvratníkom Cirkvi!  
Jej telo chránim svojim vlastným telom  
a týmto starým srdcom nezlomeným.  
Tu stojím pevne ako koreň  
na skale, ktorú nerozrazí blesk.  
Tu v Kapitule pri šedivom chráme  
vystieram ruky nad Slovensko  
a žehnám dušu národa,  
schytenú medzi škripce zo železa.

Starý som bol a do cely ma vrhli,  
fackami ako britkým vavrínom  
ovenčili moje bledé líca.  
Ježiša vo mne ponížovali,  
a ja som stál a hľadel do ich očí.

Puškami, l'šťou a obuškami  
chcú ma dnes dostať na kolena  
a Kajfáš prosí, na Stalina zaklína:  
Zrad, biskup spišský, zrad!  
A ja sa smejem diablovi,  
smeje sa nahlas moje staré srdce  
a s Krížom dvíham i svoj vlastný kríž.  
Pozlacujte si Hradčany  
a na červeno natierajte  
gulaté veže Kremľa -  
moje zlato je svätožiara mučených  
a moja červená Ježišova krv!

Tu v starodávnej Kapitule  
tých vyobcúvam, ktorí s Bohom kupčia,  
aby im Boh dal milosť ľutovať  
a pred Levočskou Pannou Máriou  
vystrieť sa na zem, plakať nad Slovenskom.  
a verným žehnám v mene Trojice,  
keď vidím toto storočie  
rozkvítať v teplej mučeníckej krvi  
sta záhon ruží z Vatikánskych záhrad.

Hovorí spišský biskup Ján  
a jeho tvrdosť, jeho neoblomnosť  
sviati jak ostrie na meči  
svätého Pavla.



Na celom svete spomína-me na Veľkú noc oslavu Ježiša Krista nad smrťou. Všetky svetové náboženstvá, hnutia a mnohé veľké osobnosti doby majú svoje pamätníky a náhrobníky, pri ktorých sa na výročia schádzajú ich prívrženci, aby im vzdávali svoje počty. Jedinečnosť kresťanstva je však v tom, že hrob Ježiša je prázdny.

O tom viac v príspevku Antona HLINKU

### Ježišov prázdny hrob.

Významný francúzsky básnik Paul Verlaine predstavil v istej básni našu planétu ako obrovský cintorín. A nečudo: všade kde žijú ľudia, možno nájsť aj hroby, nad ktorými u civilizovaných národov sa kratšiu alebo dlhšiu dobu týčia náhrobné kamene s nadpisom: tu odpočíva smrťou skosený X.Y.

Len na jeden náhrobok možno napísať: tu odpočíva smrť. Je to prázdny hrob Ježiša Krista. Matka prvého kresťanského cisára svätá Helena pochopila túto myšlienku a dala na jednu stranu skaly Kristovho hrobu napísať slová jeho apoštola Pavla: Kde je smrť, tvoje víťazstvo, kde je tvoj osten? A na druhú slová Ježiša Krista: Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa bude žiť, aj keby zomrel!

Skeptici a pochybovači všetkých čias už nebudú môcť zanovite opakovať: nikto sa odtiaľ nevrátil. Alebo: reči o nesmrteľnosti sú iba dohadmi a ilúziami nepokojných duší. Proti týmto a podobným výrokom stojí nepochybna skutočnosť zmŕtvychvstania jedného človeka, ktorý bol súčasne nesmierne viac ako človek, predsa však i človek zo všetkých vlastností ľudského tvora.

Jeden hrob, aspoň jeden hrob sa už otvoril, jeho obyvateľ vstal a nikdy viac sa doň nevrátil. Jeho hrob našli prázdny a prázdny navždy ostal. Nedobytnú pevnosť smrti už raz niekto dobyl. Jej nepreniknuteľné hradby povolili a ostala v nich trhlinka, ktorú nikto viac nemohol vyplniť.

Na tiesnivú otázku, či telá mŕtvych sú odsúdené na splynutie so zemou a či naša planéta nebude raz iba jedným obrovským cintorínom - ako to povedal Paul Verlaine - už ktosi odpovedal. Odpovedal faktom: tým že vstal. Už vtedy sa ľudia rozpamätali na jeho slová, že ľudské telo je semenom, ktoré sa zaseje a keď príde veľká kozmická jar, vzklíči nové, žiarivé, preniknuté životom, nad ktorým smrť nemá viac moc.

Dôležité je, že odpovedal faktom, že teda nejde o odpoveď dajakého filozofa alebo bádača, ale od toho, ktorý svoje zmŕtvychvstanie nielen predpovedal, ale jeho realitu i dokázal tým, že vstal z hrobu. Odvtedy, čo tento človek - Bohočlovek - umrel a vrátil sa do života, do svojho, i keď skrz-naskrz pretvoreného tela, odvtedy čo ukázal, že hmotnú stránku ľudskej osobnosti možno takpovediac prispôbiť nesmrteľnému životu ducha a či duchovnej stránke ľudskej osobnosti, odvtedy čo vyhlásil a na sebe ilustroval, že všetci ľudia raz vstanú z mŕtvych, začalo sa na náhrobky písať slovo nádeje: dovidenia otec, matka, milovaní, milovaná. Nad vchodom nových kresťanských cintorínov sa viac nepísalo "Pole mŕtvych", lež "Dormitorium- miesto spánku" alebo jednoducho "Pax-pokoj". V povedomí kresťanov zem nie je viac cintorínom človeka a začali ju chápať ako Božie pole. Zasiava sa do nej semeno - to najvzácnejšie- aby vyčkalo svoju jar, jar zmŕtvychvstania.

Veľká noc je veľkým, najväčším sviatkom nádeje. Ba viac: zárukou, predzvestou onej jari, kedy vzklíčia semená, zasiate v zimnom období, v ktorom nič neklíči, ale iba čaká na nové začiatky života, pretvoreného života.



Toto je posolstvo Veľkej noci a súčasne posolstvo ľuďom prvého dňa v týždni, ktorý naši predkovia nazývali zmysluplnejšie ako my: nie nedeľa, t.j. deň, kedy sa "neďeľa- nepracuje", lež vzkriesenie. V ruskom jazyku sa tento názov zachoval až dodnes: voskresenie. Ešte aj sémanticky-rečovo sa takto zvýrazňuje potreba kresťanov a vôbec ľudí zhromažďovať sa okolo Vzkrieseného. K a ž d á n e - d e ľ a b y m a l a č l o v e k a p o s i l n i ť na ceste k Nemu, k neotrasiteľnej nádeji v absolútnu budúcnosť, ktorá je pre Ježiša z Nazaretu už prítomnosťou. Veľká noc, záblesk budúcej kozmickej jari ľudstva, udrží človeka nad krútnavou čisto hmotných záujmov a ukazuje mu smer v šere neistoty a noci zúfalstva. To je jeho optimizmom a istotou, že životné dobrodružstvo sa - kráčajúc po ceste Ježiša z Nazaretu - napriek všetkému dobre skončí.

Toto je dôvod existenciálnej istoty kresťanov hneď od prvopočiatkov. Veľký africký biskup, ktorý žil na prelome 4. a 5. storočia - Augustín - píše, že na vigíliu Veľkej noci kresťania nespali, ale vraj nespali ani pohanovia. Trápil ich akýsi nepokoj. Ráno stretali novokrstencov v bielom rúchu a s odbleskom radosti na tvári. Začali vraj tušiť, z akého prameňa pochádza a začali vyhľadávať tento prameň v nádeji na vzkriesenie-Vzkrieseného.

- o -

## 17. zjazd KSČ a veľkonočné sviatky.

XVII. zjazd KSČ a Veľká noc - to boli dve ohniská akejsi elipsy myšlienok a záujmov predchádzajúcich dní. Alebo išlo iba o strániku Veľkú noc? Nech sa to vezme z ktorejkoľvek strany, bude medzi materialisticko-leninským marxizmom a víťazstvom ducha, ktorého symbolom je Veľká noc, to najostrejšie protirečenie, aké si možno predstaviť. Nepochybne tu treba hľadať príčiny jednak všetkých neúspechov marxistickej ideológie a toho čo od nej závisí, jednak stálej schopnosti regenerácie, obnovenia, ba až zmŕtvychvstania toho, čo predstavuje Veľká noc - kresťanstva.

Komunistickí ideológovia tvrdia, že svet ktorý sme zdedili je zlý a že ho treba zmeniť: násilne, revolučne, za každú cenu. Podarilo sa im uchvátiť do rúk moc v niektorých kultúrnych krajinách Európy. Sedemdesiat, resp. štyridsať rokov mali možnosť ukázať, či sú naozaj schopní pretvoriť svet zo slzavého údolia na šťastnú vlasť človeka. Teda historický experiment prevádzal sa a prevádzal sa za takmer ideálnych podmienok. Nelútostná verejná moc vylúčila temer všetky rušivé prvky pri procese pretvárania nového človeka, novej spoločnosti. Nikdy v dejinách nemala určitá politická alebo sociologická ideológia toľko predpokladov, aby vytvorila nový typ občana čistej kultúry. Štátny aparát kontroluje hranice, neprejde cez ňu nijaká kniha alebo tlačivo, ktoré by mohlo ovplyvniť zmýšľanie ľudí. Vylučujú sa ako rušivé momenty, ale ani vo vnútri krajiny nemajú miesta knihy, idey, mravy a postoje, záľuby a zábavy bez kontroly všetko manipulujúceho aparátu. Na všetko dohliada - na školy, univerzity, úrady, nemocnice, továrne, organizácie, športové kluby, rekreačné strediská, záujmové skupiny každého druhu. Skrátka všetko sa musí zapojiť do obrovského procesu pretvárania človeka a sveta.

Na dosiahnutie tohto ideálu sa investujú závratné sumy, kultúra, umenie, súkromná sféra človeka, šport a i náboženstvo, ak by to bolo možné. Strana má k dispozícii tlač, rozhlas, televíziu, každý typ propagandy, manifestácie, školenia, plný kalendár osláv, represálie, zastrasovanie - skrátka všetko. A výsledok? Po toľkých desaťročiach totálneho nasadenia nescíselných činiteľov, všetkého



čo je človeku a v spoločnosti cenné a veľké, sa právom možno pýtať, aký výsledok sa týmto historickým experimentom dosiahol? Premenilo sa slzavé údolie na šťastnú vlasť človeka? Zavládol bluhobyť? Iste, ale iba u mizivého percenta! Pozdvihla sa vari kultúra? Iste, ale iba technické vzdelanie? Ale je to synonym kultúry? Pozdvihla sa životná úroveň? To sa dá ľahko zistiť, keď niekto navštívi západné krajiny, ktoré mali pre 40 rokmi ten istý východiskový bod, napr. Rakúsko. Stal sa život občana príjemnejší, istejší, nekomplikovanejší, spokojnejší, bezstarostnejší, slobodnejší? Toto sa v nijakom prípade nedá tvrdiť! Bezstarostnosť, istota, sloboda - to sú v komunizme neznáme pojmy!

Kde sú príčiny neúspechu tohto tragického historického experimentu? Alebo presnejšie: kde je základný omyl?

Jestvujú príčiny prvotné a druhotné, príčiny povrchové a hlboké. Z myšlienkovvej súvislosti, z ktorej sme vyšli - 17. zjazd a Veľká noc - spomenme iba jednu, hlbokú: neúspech tohto experimentu treba v prvom hľadať vo v y l ú č e n í d u c h a v mene materializmu! Podobne ako idealizmus, i materializmus je abstraktnou ideológiou. Povstal veľmi umele ako reakcia na filozofický systém idealizmu - ako jeho negatív. A predsa, človek je duch a hmota. Duch je takou istou realitou ako hmota, iba že je skrz naskrz inej povahy, ba viac, duch má p r i m á t realitu pred hmotou, lebo on je vysvetlením realnosti hmoty! Komunisti sú, je a ostane neuskutočniteľnou utópiou, kým bude vychádzať z abstraktných predpokladov a kým bude prevychovávať občanov v zmysle modelu človeka neuskutočniteľného. Komunistická ideológia sa nechce dať presvedčiť, že má vo svojich najhlbších základoch c h y b u ! Predskúsenostne, protiskúsenostne a bezskúsenostne vylučuje ducha. A je to práve duch, ktorý robí z človeka človeka, osobu, osobnosť so šťastným a večným zameraním. Tento moment vždy bude robiť škrt cez rozpočet komunizmu, pokiaľ nerehabilituje ducha. Čo na tom, či ho nazve antropologickou konštantou - ako kedysi Kultúrny život v čase svojej vysokej úrovne - alebo ináč.

Nepriateľom komunizmu nie je v prvom rade kapitalizmus, imperializmus, sofisticky vyvinuté elektronické zbrane, CIA, americký militarizmus a vôbec žiadny izmus, ale realita, n e z n i č i - t e ľ n á r e a l i t a d u c h a v každom jedinom človeku a Duchu, ktorý slávil víťazstvo na Veľkú noc. Proti realite Ducha nič nezmôžu všetky ostnaté drôty na hraniciach, armáda v kasárňach a všadeprítomná polícia, ba ani totalitné nasadenie ideologických ustanovzní každého typu a stupňa. Azda na čas pobalamútia jednotlivcov a celú masu. Prv alebo neskôr však duch, ktorého nositeľom je každý človek, sa bude h l á s i ť o s v o j e p r á v a . Realita potlačenéh zotročeného, zneuznaného, uväzneného, ba dokonca "pochovaného" ducha sa raz ozve, zlomí putá, ba vstane z hrobu - a to nielen realita ducha v radových občanoch, ale aj v tých, ktorí sú dnes, nateraz, "strážcami hrobu" a zotročovateľmi. Alebo aspoň ich synov. Preto nie XVII. zjazd KSČ, ale Veľká noc je a ostáva prameňom n á d e j e a o p t i m i z m u !

Anton H L I N K A ,

Hlas Ameriky - Mníchov.

- 0 -

Aj takto sa môžeme modliť: "Otče nbeský, ako rád by som bol, keby som sa tejto veci zbavil. Nevieť rozoznať čo je hriech a trpím tým. Je to môj kríž - a to nijako pekný. Ale aj kríž tvojho Syna bol tvrdý. Iba o jedno prosím, pomôž mi premôcť hriech a trpezlivo znášať neschopnosť."



## Kongregácia školských bratov.

Ich zakladateľom je sv. Ján de La Salle, ktorý sa narodil 30. apríla 1651 v Reimsi vo Francúzsku. Jeho otec, kráľovský radca, chcel mať z neho vysokého hodnostára na kráľovskom dvore, ale chlapec po prvom svätom prijímaní sa zdôveril otcovi, že chce byť kňazom. Hoci sa otec cítil byť sklamaný, jednako privolil a 11. marca 1662 ako 11-ročný prijíma tonsúru. Nevšedné nadanie a nábožnosť obrátili naň pozornosť kancelára univerzity, kanonika Dozeta. Keď tento cítil, že sa blíži jeho posledná hodina, zriekol sa kanonikátu v prospech mladého Jána de La Salle, ktorého ako 16-ročného inštaloval za kanonika. V seminári sv. Sulpicia v Paríži dosiahol doktorát z teológie a roku 1678 bol vysvätený za kňaza. Hneď po vysviacke sa chcel zriecť kanonikátu, aby sa mohol ako obyčajný kňaz venovať dušpastierskej činnosti medzi drobným ľudom, lenže cirkevní predstavení s tým nesúhlasili.

Duchovným vodcom vtedy mu bol R. Rolland, ktorý založil školu pre chudobné dievčatá v Reimsi. Svoje dielo pred smrťou odporúčal Jánovi de La Salle, ktorý sa ho ujal, vymohol schválenie od vlády a tak ho existenčne zaistil. Podobné školy založil aj inde. Okolo týchto kresťanských škôl združil aj učiteľov vo svojom duchu. Dal im rúcho, aké vtedy nosievali obyčajní kňazi a združeniu dal meno Bratia kresťanských škôl alebo, ako sa u nás kratšie hovorí: Š k o l s k í b r a - t i a .

Sv. Ján de La Salle sa neuspokojil len s ľudovými školami, ale kliesnil cestu modernému vyučovaniu. Roku 1684 založil prvý samostatný učiteľský ústav s cvičnou školou, roku 1705 prvú reálku, v tom istom roku prvú priemyslovku a potom nedelňé školy pre učňov, polepšovne a pod. Povest o jeho pedagogických schopnostiach bola taká veľká, že na odporúčanie francúzskeho kráľa Ľudovíta XIV. zveril mu anglický kráľ Jakub do výchovy 50 írskych šľachtických mládencov. Po mnohých rokoch bojov a utrpení sv. Ján odovzdal svoju dušu Bohu na Veľký piatok 7. apríla 1719 v Rouene. Za blahoslavené bol vyhlásený roku 1888 a za svätého roku 1900.

Kongregácia školských bratov sa potom rozvíjala, takže roku 1935 mala 19 216 členov a ich školy od ľudových cez stredné, odborné, až po vysoké a ich ústavy sú na všetkých svetadieloch.

Do zámorských misií začali chodiť sústavnejšie od začiatku 19. storočia. Po revolučných časoch mnohé reholné spoločnosti boli preriedené a pociťovali nedostatok misionárov i hmotných prostriedkov. Práve vtedy, roku 1816, vyzýval generálny predstavený Gerbaud bratov, aby sa hlásili do misií a školami pomáhali pokresťančovať misijné krajiny. Výsledky boli veľmi pekné, takže na generálnej kapitule spoločnosti roku 1873 zo 70 členov bolo už 19 delegátov z mimofrancúzskych krajín. Kým v roku 1840 mali iba 8 misionárov, ktorí vyučovali 400 žiakov v dvoch ústavoch, roku 1930 mali 1200 bratov, ktorí vyučovali vo vyše sto ústavoch asi 42 tisíc žiakov.

Školskí bratia po prvý raz vstúpili na Slovensko roku 1899 v Urminé, kde založili ľudovú školu. Roku 1901 sa usadili v Bojnjej, kde zriadili ľudovú a meštiansku školu s učebným kurzom a juvenát pre výchovu reholného dorastu. Od roku 1924 vyučovali na rímsk. akadémii v Spišskej Kapitule. Noviciát mali v Močenku /Sládečkovce/ a v rokoch 1937-1940 vznikli reholné domy kongregácie v Bánovciach n/Bebr. /rím.kat. učiteľská akadémia/, v Zakamennom /r.kat. ľudová škola/, v Slovenskej Ľupči /štátny výchovný ústav pre mrávne chybné deti/ a v Bratislave /učňovský útulok pre 85 učňov/. Od r. 1939 týchto 8 reholných domov tvorilo slovenskú reholnú provinciu s provinciálom v Spišskej Kapitule, s 90 členmi.



Anton H. L. I. N. K. A

Marxizmus, náboženstvo a ľudská spoločnosť .

Ani jedna ideológia nemala taký kolosálny a rapídny účinok na masy, ako marxizmus. Kým ho masy nezažili na vlastnom tele. Ani jedna ideológia nestála ľudstvo tolko obetí na životoch, na psychickom a duševnom zdraví, ako marxizmus. Jeho účinok možno porovnať iba k opiu a či k omamným prostriedkom. Preto predstavuje veľké pokušenie ľudstva nášho storočia. Ani teológia sa tomu neubránila. Aj medzi jej teoretikmi, isteže, osobami menej ostražitými a viac frustrovanými, našla ohlas. Teológia oslobodenia znova a znova nastoluje problém vzťahov medzi marxizmom a kresťanským posolstvom spásy.

Profesor Konrád Loew z Bayrutskej univerzity napísal o nej medzi iným toto: Základné tézy kresťanského posolstva a učenia Karola Marxa a Friedricha Engelsa si protirečia v každom jednotlivom bode. Tento prekvapujúci a priam desivý objav som si stále zreteľnejšie uvedomoval, kým som celé mesiace listoval v 42 zväzkoch Marxovho a Engelsovho literárneho diela. Urobil som to na žiadosť istého nakladateľstva, ktoré ma prosilo o vypracovanie lexikónu prameňov marxizmu. K podstate kresťanstva patrí viera v Boha a stvorenskosť ľudstva. To znamená, že človek nemohol stvoriť sám seba. K podstate kresťanstva patrí tiež viera v nadčasovú platnosť mravnosti, v dobro a zlo vo svete, v dobrý a zlý skutok, ako i viera v schopnosť ich vzájomného rozoznávania, t.j. že človek je aspoň do určitej miery schopný rozoznávať dobro od zla, chcieť dobro alebo zlo a toto chcenie aj uskutočniť.

Dobro je podľa kresťanskej viery láska k Bohu a blížnemu, ďalej pravdivosť a úsilie o spravodlivosť. Kresťanský pojem o človeku spočíva na presvedčení, že dokonca i svätci sú hriešnici. Ku kresťanskému názoru na svet a človeka patrí manželstvo, rodina a štát, bez ktorých nie je možné harmonické spolunažívanie ľudí, ďalej patrí k nemu právny poriadok, rešpektujúci vlastníctvo nielen kolektívnej, ale aj individuálnej povahy.

Skutočný a autentický marxizmus tomu v plnej miere protirečí. Marx bol - odhliadnúc azda od mladosti - ateistom. Popieral jestvovanie Boha bez "ak" a "avšak". Bez akéhokoľvek bližšieho odôvodnenia. Nejestvovanie Boha je preňho akýmsi druhom samozrejmosti. Veda má za úlohu iba to, aby dokázala, že Boh nejestvuje. Nie však skúmať či jestvuje alebo nie. Akýkoľvek druh náboženstva je pre Marxa a Engelsa predmetom nenávisťi. Marx ho nazýva "opiom ľudu" a Engels hovorí: "Náboženstvo charakterizuje pokrytectvo. Jeho prvým slovom je lož. Nezačína azda náboženstvo tým, že nám ukazuje niečo ľudské a tvrdí, že ide o čosi nadľudské, božské? Keďže však vieme že celá táto lož a nemravnosť je dôsledkom náboženstva, že náboženské pokrytectvo - teológia - je archetypom všetkých iných lží a pokrytectiev, sme oprávnení aplikovať slovo teológia i na všetky súčasné nepravdy a pokrytectvá".

Človek nie je pre marxistu stvorením, lebo povstal sám od seba. Marx ponúka na zdôvodnenie tejto tézy vraj nevyvratiteľný dôkaz: "Tým, že si socialistický človek uvedomuje, že celá tzv. história sveta nie je nič iné ako produkovanie človeka prostredníctvom ľudskej práce, ako povstávanie prírody pre človeka, dostáva názorný a nevyvratiteľný dôkaz o svojom zrode skrze seba samého, o svojom povstaní".



Ani pre Marxa, ani pre Engelsa nejestvuje nadčasový mravný zákon. Podľa Marxa je morálka čírou frárou. Každá doba mala svoju vlastnú morálku. Komunisti nehlásajú vôbec nijakú morálku. A to preto, že nemá nijaký zmysel - hovorí Marx.

A Engels: "My podľa toho zavrhuje akýkoľvek druh požiadavky, ktorou by sa nám chcela nanútiť dajaká dogmatická morálka ako večný, definitívny a nemeniteľný mravný zákon, a to pod zámienkou, že aj mravný svet má svoje nemeniteľné princípy, ktoré stoja nad históriou a rôznosťou národov. My naopak tvrdíme, že celá doterajšia mravná teória nie je nič iné, ako produkt tej-ktorej spoločenskej situácie."

Ináč to ani nemôže byť, keď sa začne všetko popierať, dokonca i rozoznávanie medzi dobrom a zlom. Pre Marxa a Engelsa je požiadavka bratskej lásky iba príležitosťou k posmechu. Namiesto toho výslovne volia opak lásky: nenávisť a pohrdanie inými, výsmech a znevažovanie, krutú pomstu, teror a vraždy. Kto nazve Marxa a Engelsa duchovnými otcami terorizmu, kto im vyčíta oslavu vražedných diel, nekrieví im, lebo ich berie za slovo! Kresťanská čnosť pravdivosti nenachádza v marxizme - ani len teoreticky a náznakovite - obhájcu. Engels výslovne zdôrazňuje, že mu je ako revolucionárovi prijateľný každý prostriedok, ktorý vedie k cieľu: ten najnásilnejší, ale aj ten naoko najmiernejší. S presnosťou možno dokázať, že obaja bez váhania klamali a pretvarovali sa spiklenecky....

Na manželstvo a rodinu sa Marx a Engels pozerajú ako na hanebné inštitúcie, ktoré treba odstrániť. Engels sa pýta: "Ako bude komunistické spoločenské zriadenie vplývať na rodinu?" A odpovedá: "Pretvorí vzťah muža a ženy na niečo čisto súkromné, týkajúce sa iba zúčastnených, do čoho sa spoločnosť nemá čo miešať. Bude to môcť urobiť, lebo odstráni súkromné vlastníctvo, zavedie výchovu detí v spoločenstvách a zničí tak oba piliere doterajšieho manželstva: závislosť ženy od muža a detí od rodičov prostredníctvom súkromného vlastníctva."

A Marx: "Pozitívnym zrušením súkromného vlastníctva, vzťahujúceho sa i na ľudský život, znamená súčasne i pozitívne zrušenie každého druhu odcudzenia a tým návrat z náboženstva, rodiny, štátu atď. do jeho ľudského, t.j. spoločenského bytia."

Ku kresťanskému svetonázoru patrí napokon i zodpovednosť za skutky. Podľa Marxa a Engelsa vytvára povedomie jednotlivca spoločenské bytie: "V podstate je ľudská bytosť zhlukom spoločenských vzťahov. Vinu na všetkom má prostredie a okolnosti." Autokritika je Marxovi cudzia.

Potiaľto stručné predstavenie ostrého protikladu základných téz kresťanstva a marxistického svetonázoru, ak sa marxizmus berie doslova, ten autentický, z pôvodných prameňov. Čeby sa však v komunistických štátoch kaša nejedla taká horúca ako sa uvarí? Bodaj! Tak či onak, prof. Konrád Loew a my s ním takto končí svoj rozbor:

Kto vezme vážne tento rozbor, sotva pochopí teológov, ktorí tým alebo oným spôsobom sympatizujú s marxizmom, hoci spočívajú na úplne inom základe ako ich viera. Kto však pochybuje o pravdivosti tvrdení, ktoré sme predniesli o marxizme, nech sa dá ovládať spásonosným nepokojom tak dlho, kým nepríde veciam na koreň. Dlhoročné štúdium prameňov značne zmenilo moje názory na marxizmus. Napriek všetkým rezervám, ktoré som si priniesol zo školy a zo súkromného štúdia, musel som priznať, že s o m v e r i l v m ý t u s !



Anton H l i n k a

Marxizmus, náboženstvo a ľudská spoločnosť, II. časť.

Každý historik modernej doby sa právom pýta, odkiaľ ten kolosálny vplyv marxizmu na masy? Prirodzene, kým ho neskúsia na vlastnom tele takú dlhú dobu, až sa ukáže čoho je schopný a čoho nie.

Odpoveď na túto otázku možno dať jedným jediným slovom: m e - s i a n i z m u s . Má to azda znamenať, že marxizmus a dajaký druh náboženstva, prípadne pseudonáboženstva, sa určitým spôsobom prekrývajú? Alebo mesianizmus preto, že pôvodcom marxizmu bol Žid, teda príslušník národa, ktorý bol odvekým nositeľom tejto idey? Alebo napokon preto, že "apoštolom" marxizmu sa stal národ, ktorému je myšlienka mesianizmu zasiatá hlboko do duše - ruský národ? Kto vie! Azda zohrávajú pritom rolu všetky tri faktory a tiež niektoré iné. V každom prípade tu nejde o náboženstvo transcendentnej povahy a už vôbec nie o náboženstvo podobné kresťanstvu.

Ukázali sme to v I. časti, citujúc bejrutského profesora Konrada Loewa /Löwa?/, jedného z najlepších súčasných nemeckých znalcov marxizmu. Vtedy sme ukázali, že základné tézy kresťanského posolstva a učenia Karola Marxa a Friedricha Engelsa si p r o t i - r e č i a v k a ž d o m j e d n o t l i v o m b o d e .

Dnes, opäť vedení prof. Loewom, poukážeme na podobnú protirečivosť marxizmu a kresťanských názorov na ľudskú osobu, na spoločnosť a vzájomné vzťahy medzi nimi. Postupovať budeme ako minule, citovaním z diel Marxa a Engelsa.

Citát z Marxa: "Kto má odvahu dať nejakému národu právny poriadok, musí sa cítiť schopný takpovediac, meniť ľudskú prirodzenosť. Pretvoriť každé individuum, ktoré je samo osebe a samo pre seba dokonalým celkom v súčasť väčšieho celku, od ktorého toto individuum v určitom zmysle prijíma bytie a život, a nahradiť fyzickú a nezávislú dielčiu existenciu existenciou morálnou. Musí človeku vziať jeho vlastné sily, aby mu za to mohol dať cudzie, ktoré môže používať iba pomocou iných."

Marx teda nehovorí o osobe, ale iba o indivíduu. Pre neho osoba nie je ako pre našu kultúru, založenú na kresťanstve, bytosťou s radikálnou možnosťou slobodného a rozumového konania, alebo kratšie: slobodnou a rozumovou bytosťou. Ak sa prvok slobody chápe v celej jeho podstate, tak horeuvedený citát z Marxa znamená zničenie ľudskej osoby, osobnosti. Človek sa stáva súčasťou celku asi v tom zmysle, ako mravec súčasťou mraveniska alebo včela roja. Takýto pojem o ľudskej osobe, resp. indivíduu môžeme nazvať organizmický. Tu sa, prirodzene, nevdojak vynára otázka, kto má právo takto zasiahnuť do života iných osôb a urobiť ich - obrazne povediac - kolieskom zložitého mechanizmu, prípadne bunky organizmu? Hegelov absolútny duch? Nietzscheho nadčlovek? Marx-mesiáš alebo tí, ktorí hovoria mocenské slovo v jeho mene?

Na druhej strane však jestvuje taká mýtická Kirké, ktorá by zmenila ľudí na svine? Inými slovami: je možné človeka odosobniť, urobiť z neho mravca alebo včelu, vrátiť vývoj od človeka k opici? Nie, človeku nemožno vziať slobodu ani rozumovosť! Možno mu iba z a m e d z o v a ť to alebo ono, tak alebo onak konať, ale nemožno mu vziať radikálnu možnosť to alebo ono, tak alebo onak chcieť, pre to alebo ono sa rozhodovať. Alebo povedzme to obrazne: niekoho možno uväzniť v cele o rozmeroch 0,5 m<sup>2</sup> a predsa môže byť slobodný - vnútorne. Koľkí nadobudli práve vo väzení slobodu - vnútornú slobodu, lebo sloboda je čosi duchovné a duchovno nemá priestor. Nemožno ho ani spútať, ani nútiť, ani obmedzovať.

Tolko to k pojmu a skutočnosti ľudskej osoby. Ľlovek je však, vďaka svojej prirodzenosti a či podstate bytosťou spoločenskou, i keď nie v zmysle organizmickom, ale ani nie v zmysle atomistickom, t.j. žeby spoločnosť pozostávala iba z akejsi zmesi individui 1 + 1 + 1 atď. Za čo pokladá spoločnosť Marx, dá sa vyčítať i z tohto citátu: "V spoločnosti sa odohráva nehluchá revolúcia, ktorej sa nikto nemôže vyhnúť a ktorej zrovna tak nezáleží na existencii jednotlivcov, ktorých rozdrúza ako zemetrasením na domoch, ktoré zrúca. A vzápätí musia padnúť tie triedy a rasy, ktoré sú slabé, aby zvládli nové životné podmienky." A Engels k tomu dodáva: "Najbližšia svetová vojna zmetie z povrchu zeme nielen reakčné triedy a dynastie, ale aj celé reakcionárske národy." A toto je tiež pokrok. Iste, že sa nedá presadiť bez zlomenia niektorého útlého národného "kvietku", ale bez násillia a bez železnej bezohľadnosti sa v dejinách nedá nič realizovať.

Takéto sociologické princípy sa dokonale hodia do úst Hitlera i Stalina- podotýka Loew. Títo tyranskí samovládovia sa pokúšali zmiest z povrchu zeme so železnou bezohľadnosťou celé tzv. spoločenské triedy a celé rasy. K tejto problematike sa ešte vrátíme.

Na záver ešte jeden pohľad na protiklad kresťanstvo - marxizmus. Inými slovami, naša európska, i keď už dosť narušená kultúra a kultúra marxistická - i keď ako kultúra nejestvuje ale iba ako stály syzifovský pokus. Kresťanskou nemožno nazvať tú kultúru, kde sa rešpektujú iba práva božské, ktorých nositeľom je náboženstvo. Ak sa nerešpektuje aj právo ľloveka, ako jednotlivce ľudskej osoby a jej spoločenskosti, neide o autentickú kresťanskú kultúru. Marxizmus šliape celkom tak po práve božskom, ako po práve ľloveka v jeho osobnostnej a spoločenskej dimenzii.

- o -

Pán Ježiš Kristus vstal zmŕtvych, aleluja, chváľme Boha, Boha svojho!

Svedčí Písmo Sväté, ktorého pravosť a vieryhodnosť potvrdzujú stovky vedecky podložených dôkazov a najnovšie archeologické výkopávky.

1. Prvého dňa v týždni včasráno ženy sa pobrali k hrobu s voňavkami, ktoré boli pripravili. Tu našli kameň odvalený od hrobu. A keď vošli, nenašli Telo Pána Ježiša /Lk 24, 1.-3/.
2. Hľadáte Ježiša Nazaretského, ktorý bol ukrižovaný? Vstal, niet ho tu. Hľa, miesto, kde ho boli položili /Mk 16,6/.
3. Kristus naozaj vstal zmŕtvych, prvotina zosnulých, lebo ako skrze jedného ľloveka prišla smrť, tak skrze jedného ľloveka prichádza zmŕtvychvstanie /1 Kor 15, 20-21/.
4. Kristus zomrel pre naše hriechy podľa Písem... Bol pochovaný a tretieho dňa vstal zmŕtvych podľa Písem... Zjavil sa Kefasovi, potom dvanástim. Nato sa zjavil viac ako päťsto bratom naraz... Zjavil sa Jakubovi a zasa všetkým apoštolom... No poslednému zo všetkých, ako nedôchodčatu, zjavil sa aj mne... /1 Kor 15,6-8/.

Svedčí svetová Cirkev svojim vznikom, svojim vzrastom, svojim vnútorným životom, svojim trvaním a to i napriek krutým prenasledovaniám...

vysvetlíne

Ako si bez zmŕtvychvstania Kristovho, že ľludstvo uverilo popravenému Kazateľovi? Učeníci zmenili svoje mravy? Rybári obracali svet? Milióny veriacich vedeli priniesť obeť svojho majetku, slobody, života?

Preto bola rozumná odpoveď Napoleona, nahováraného, aby založil novú cirkev: "Zabite ma, pochovajte ma a keď vstanem z mŕtvych, založím novú cirkev."

/pokračovanie na str. 19/.



Svätá omša a homília na 2. veľkonočnú nedeľu v kostole sv. Štefana v Lníchove.

Vítam Vás tu, sestry a bratia, a pozdravujem i Vás, naši drahí poslucháči doma i v zahraničí. Všetkým Vám privolávam: Radosť, svetlo a pokoj vzkrieseného Krista nech je vždy s vami všetkými. - Aj s tebou!

Dnes slávime 2. veľkonočnú nedeľu 6.2.1986. Ústrednou myšlienkou tejto nedeľe je **v i e r a**. Ťažko padne človeku za určitých okolností a ťažko padne najmä niektorým ľuďom, ktorí rástli ďaleko od myšlienky na Boha alebo im od mladosti predstavovali Boha tak, aby bol neprijateľný, absurdný.

V evanjeliu Pán chváli Tomáša, lebo uveril, ale ešte viac chváli tých, ktorí uverili napriek tomu, že nemali hmatateľný znak Kristovej prítomnosti. Vcítme sa dnes do evanjeliovej scény, stotožníme sa v duchu s Tomášom, ale nadovšetko s ostatnými apoštolmi, prosia Boha, aby posilnil našu vieru. Každý z nás by mal byť živým znakom prítomnosti Božej vo svete!

- o -

Ja na spoveď? No prepáč, veď ja nemám hriechy!

Zaujímavé že ľudia, ktorí takto hovoria, vedia, že tí iní majú veľa hriechov, celé kopy - a rozprávajú o tom. Chyby a škandály, to sú predsa najvďačnejšie témy! Je to - takpovediac - východisko z núdze, keď viazne rozhovor. sotva priatelia sa pri tom zachránia, zachránia si kožu. Beďa ľuďom nesympatickým, našim nežičlivcom, nepriateľom a beďa tej mravokárnej Cirkvi a knazom! Na šťastie, prichádzajú na pomoc i profesionálni klebetníci z ilustrovaných týždeníkov. Dobré padne cítiť sa perfektne, o.k., a tým iným nasaďť psiu hlavu, lebo chyby, mravné priestupky každého druhu a typu - skrátka hriechy - majú len tí iní!

Teda, predsa hriechy. Veru, hriech je realita, ako je reálne slovo, ktoré vyvoláva "búrku", keď sa dostáva do uší dotýčným. Ako závišť, ktorá rozhľadáva dušu, ako nenávisť, ktorá robí človeka takého podobného diabľovi. Hriech je reálny ako egoizmus človeka, ktorý žije z mozoľov iných, ako netrpezlivosť, ktorá otravuje ovzdušie, ako hnev ktorý ohrozuje zdravie a život, ako nevernosť, ktorá rozvracia rodiny, ako nemilosrdnosť a tvrdosť srdca, neochota a neschopnosť vyjsť v ústrety iným, ako požívačnosť bez seba-disciplíny, ktorá ničí zdravie a robí z človeka zviera. Hriech je realita ako lož, zrada, nespravodlivosť, pýcha, ctižiadosť, nezáujem o biedu iných atď.

Pochybovať o hriechu znamená zatvárať oči pred realitou, ako je balvan na ceste, ako jed, ktorý sa vo väčších alebo menších dávkach primieša do jedla, ako nespútané prírodné sily, ktoré ničia a lámu všetko, ako blen, ktorý otrávi každú radosť, ako strata mladosti. duše, lebo napokon duša pozná len jedno stárnutie: **h r i e c h** !

Preto treba s hriechom niečo robiť. S hriechom každého druhu. Aj s hriechom zanedbávania dobrého, tej osudnej nedbalosti o tých vpravo i naľavo, vpredu i vzadu, blízko i ďaleko - jedno či ide o dobro duchovné, psychické alebo materiálne. Vykašľať sa na kolegu, suseda alebo dokonca na člena rodiny keď je chorý, smutný, znechutený - môže byť **v e ľ m i v á Ź n y m h r i e c h o m** ! Raz to treba povedať nahlas. A ten, ktorého je to povinnosťou by páchal hriech zanedbávania dobrého, keby na toto nebezpečenstvo neupozorňoval.



Ak je hriech realita -- a kto to môže odškriepiť -- tak potom je rozumné, ba nutné pýtať sa, čo tu robiť?

Urobiť niečo zlé je zle. Ale ešte horšie je nezaújať k zlému skutku -- teda k realite hriechu -- nijaký postoj. Jednoducho nereagovať, prípadne sa odreagovať. Ak človek po zlom skutku uzná, že urobil niečo zlé a ak sa od toho dištancuje -- duchovne dištancuje, to čo kresťanská mravouka nazýva ľútosťou -- robí čosi podobné, ako keby vyvrhol zo seba jed. Hriech sa takto stáva neškodný, nenakazí človeka, neoslabí jeho duchovný organizmus, nepretvára ho.

Ináč je to, keď človek nereaguje alebo reaguje nesprávne, keď neuzná zlý skutok za zlý, keď sa začne ospravedľňovať pred sebou samým a inými. To má za následok s t o t o ž ň o v a n i e s a so skutkom a jeho zlobou. Ak sa tento proces opakuje dlhší čas a ak ide o závažné priestupky, z l o p r r e t v á r a človeka na zlého človeka a premieňa ho podľa t y p u hriechu na ľuhára, egoistu, podvodníka, nespravodlivého, pyšného, neverného, lenivca, závistlivca atď.

Čím viac si človek nahovára že je v poriadku, tým viac stráca imunitu voči zlu. Čím viac ho hriech opantá, tým menej si uvedomuje že padá a keď na to konečne príde, je už obyčajne neskoro.

Hriech však nie je iba niečo faktické. Má aj následky. Uvaluje na človeka vinu. Slovo hriech vyvoláva u mnohých úsmev a posmech. Ale nie vina! Či si to človek prizná alebo nie, kedykoľvek pácha hriech, nech by mu to bolo úplne jedno, uvaluje na seba v i n u . Vina vyvoláva povedomie a pocit viny, spojený často s trpkými v ý č i t k a m i , ktoré sa môžu stať niečím nepríjemnejším, ako bolesti fyzické. Iste, že sa človeku podarí pocit viny potlačiť kopením ďalších hriechov, ale či sa mu odstránením nepokoja podarí získať i pokoj, životný rozbeh, nekalenú radosť -- to je úplne iná otázka. A potom: ako dlho sa dá kopiť vina? Ako dlho ju človek v sebe môže potláčať? Ako dlho sa dajú množiť viny jednotlivcov a kolektívne viny v spoločnosti, kým nepríde ku katastrofe? Lebo človek a spoločnosť sú skutočnosťami obmedzené, majú hranice v dobrom i v zlom. Kde je hriech -- tam je vina. Kde je vina -- tam je pocit viny, lebo vina je vždy otvoreným účtom, narušením rovnováhy. Aj vtedy, keď si to človek neprizná.

Človek sa síce môže -- ako sme povedali -- od hriechu dištancovať, ale čo s vinou? Tú musí niekto odpustiť. Jednak človek, proti ktorému sme sa previnili, jednak Boh, ktorého sa p o d s t a t n e t ý k a každá ľudská vina. Ľudské účty sa dajú vyrovnať, ale čo účty s Bohom? Ich vyrovnanie p r e s a h u j e Ľudské možnosti. To môže len Boh. Preto príchod a vykupiteľské dielo Boha -- človeka, Ježiša Krista. Vyrovnáva účet za človeka z pozície človeka, ale -- takpovediac -- valutami, ktoré majú božskú, bohorovnú hodnotu. Účty vyplatil, narušený poriadok a rovnováhu obnovil.

Vďaka zásluhám Ježiša Krista, Boh človeku odpúšťa viny. Ale nie na základe osobného výkonu, kvôli daľakej zápalnej obete alebo daľakému kajúcemu skutku. Iniciatíva prišla zhora, nie zdola. Od Boha, nie od človeka. Podiel človeka na zmierení spočíva iba v odvrátení sa od hriechu a v obrátení sa k Bohu.

Nemecký moralista, prof. Johannes Gründel v knihe "Vina a zmierenie", ktorá vyšla začiatkom roku 1986, to takto vyjadril: "Ak sa v Ježišovi Kristovi a skrze jeho vykupiteľské dielo už uskutočnilo zmierenie, tak sa stáva účinným toto zmierenie Boha skrze Ježiša Krista v okamihu, keď sa človek vnútorne preň otvorí a rozhodne sa odvrátiť od zlého. Toto obrátenie sa a táto ľútosť nevy-



Presnejšie, zmierenie prostredníctvom náboženského života je zmierenie zbytočnou, lebo je tu ešte povinnosť vyznania ťažkých hriechov. Povinnosť, ktorá je bohato odmenená sviatostnou milosťou a viditeľným znakom odpustenia zo strany tých, ktorí majú v Cirkvi - ako nástupcovia apoštolov - právomoc odpúšťať alebo i zadržať v mene Božom hriechy. To je požiadavka Evanjelia, dnes sme to čítali. Sviatosť zmierenia - spoveď - sa takto objavuje ako završenie zmierenia, a to v celej jeho plnosti a vo všetkých jeho rozmeroch. Na úrovni individuálnej a na úrovni kolektívnej - cirkevnej. Účinkovanie kňaza je iba - podotýka Gründel - službou a sprostredkovaním zmierenia, resp. odpustenia hriechu a viny, ku ktorej prichádza už pri dokonalej ľútosti kajúcnika. Prof. Gründel sa tu opiera o mienku cirkevných učiteľov, ako sv. Albert Veľký, sv. Tomáš Akvinský, podľa ktorých hriechy, ktoré z lásky k Bohu oľutoval svoje priestupky, pristupuje k sviatosti zmierenia už zmierený. Ak sa vezme do úvahy, že odvrátenie sa od hriechu a obrátenie sa k Bohu predstavuje mimoriadny duchovný výkon, bude na mieste otázka, ako sa človek, nachádzajúci sa v stave hriechu a teda v konflikte s Bohom, vôbec môže k takému niečomu prepracovať? Inými slovami: čo vytvorilo u neho kajúce zmýšľanie, nutný to predpoklad zmierenia? Alebo ešte ináč: akými cestami človek prichádza k zmiereniu?

Apoštolský list Jána Pavla II., vydaný 2. decembra 1984 po synode o zmierení sa zmienuje o niekoľkých prostriedkoch: pôst, púť, čítanie svätého Písma, dobré skutky, modlitba, almužna, kajúce pobožnosti a pod.

Zastavme sa na okamih pri modlitbe, ktorá má v tomto ohľade nepochybne prvoradý význam. Jej zmysel spočíva - hovorí Ján Pavol II. - vo vytváraní súľadu s tým, ktorého oslovujeme. Takto chápaná modlitba má mimoriadne veľký význam najmä po prípadnom hriechu. Je nemysliteľné, aby sa zrelý veriaci mohol oddať úctivej a úprimnej modlitbe a nevyporiadal sa najprv pred Bohom, ktorého oslovuje s hriechom a nepoprosil Ho o odpustenie. A tak isto je nemysliteľné, aby Boh v tom istom okamihu nezovrel do náručia svojho márnotravného syna, ktorý sa práve vrátil.

Takáto modlitba je tajomstvom rastu vernosti a lásky k Bohu. Okrem toho je ochranou proti nebezpečenstvu takat' s obrátením až po najbližšiu spoveď a povoliť pri každej príležitosti k hriechu azda slovami "aj tak som už zhriešil". Ak sa k tomu pridá odsúvanie termínu spovede, možno povedať, že sa hriechy kopia, svedomie sa otupuje a duševné sily ochabujú, ani nehovoriac o tom, v akom svetle sa objaví sviatosť zmierenia- spoveď- ako čosi ťažké, nenávidené.

Dalším prostriedkom na vytváranie kajúceho zmýšľania a zmierenia sa s Bohom je láska, ktorá sa činne stáva účinná. Skutky lásky-napísal prvý pápež: svätý Peter apoštol v 1. liste 4,8 - zakrývajú veľa hriechov. Apoštol Pavol vidí v skutkoch lásky vrchol kresťanskej dokonalosti. Modlitba, skutky lásky, čítanie a rozjímanie svätého Písma atď. sú prostriedkami zmierenia, ale súčasne aj prípravou na sviatosť zmierenia- najmä v jeho najúčinnnejšej sviatostnej forme. Ako každá iná sviatosť, ani sviatosť zmierenia nie je iba osobnou záležitosťou hriešnika, hľadajúceho zmierenie s Bohom, ale sa týka i spoločenstva Cirkvi. Veľmi jasne to vidno v dnešnom evanjeliu, ktoré možno pokladať za magnu chartu Cirkvi. O nej, o apoštoloch a o jej nástupcoch platí, že sú nielen ohlasovateľmi zmierenia, ale aj jeho vysluhovateľmi. Oni sú to, ktorí odpúšťajú z poverenia Ježiša skrze Cirkev. To je zmysel slov: ako mňa poslal Otec, tak



tak ja posielam vás. Tu si treba uvedomiť jednu vec: ~~ak je hriech~~ realita, ~~že jeho "zničeniu" bolo treba všemohúcnosti~~ Božej v tom istom zmysle, ako ~~bolo treba~~ všemohúcnosti Božej, aby z ničoho niečo povstalo. Z ničoho niečo - to môže privolať len Boh a niečo obrátiť v nič - to môže urobiť len Boh. Keď Ježiš odpúšťal hriechy, On bol Bohočlovek, mohol to urobiť.

Ale ako môže Cirkev, kňaz, odpúšťať hriechy? On nie je všemohúci? A tu dnešné evanjelium hovorí: ako mňa posielal Otec, tak ja posielam vás. Ježiš je na vysokej úrovni Bohočloveka. Ale práve tu je tá gramatika dnešnej state evanjelia: ako mňa posielal Otec, tak ja posielam vás. On pozdvihol človeka na úroveň, na svoju úroveň. Ježiš potom odišiel - a ostala tu Cirkev. A ostala tu Cirkev tých, ktorým dal právomoc, aby nielen ohlasovali, ale aby udeľovali sviatosť zmierenia! Apoštolí.

To je neslýchaná reč pre nepripravené uši a niekedy je to až škandalózne, lebo Ježiš tu kladie na tú istú úroveň tých, ktorí budú pokračovať v jeho diele, ku ktorému patrí aj udeľovanie odpúšťania hriechov, ktoré zaslúžil Bohočlovek Ježiš Kristus svojou smrťou na Kalvárii.

Názorne to vyjadruje nová formula kňazského rozhrešenia, ktorá sa od koncilu hovorí v ľudovej reči. Znie takto: Milosrdný Boh Otec, ktorý smrťou a zmŕtvychvstaním svojho Syna zmieril svet so sebou a zoslal Ducha Svätého na odpustenie hriechov, nech ti službou Cirkvi udelí odpustenie a pokoj. A potom kňaz dodáva: Aj ja ťa rozhrešujem od tvojich hriechov v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.

Pri biblickom krúžku, keď sme o tom rozprávali, niekto podotkol: To "ja", to je čosi podobné ako pri omši, kde kňaz hovorí: toto je moje Telo. On tuto zastupuje Krista, ktorý už odišiel.

Sestry a bratia, na záver toto: toto je odpoveď kresťanstva na otázku, ako vyriešiť problém z pocitu viny. Podľa kresťanskej múdrosti, prameniacej z Kristovho posolstva spásy, sa problém viny a problém povitu viny nevyrieši ani potlačovaním /Fabrè?/ ani jej odsúvaním, totiž odsúvaním zodpovednosti na podvedomý dynamizmus inštinktívnej povahy /Freud a Adler/ ani jej projekciou - teda zodpovednosti na spoločnosť /marxizmus/, ale že človek uzná svoju vinu alebo svoj podiel na vine a odvrátiac sa od hriechu - od hriechu, ktorého je následkom - p r o s í B o h a o m i l o s r d n e n s t v o ! Boh odpúšťa sľaz Cirkev - a prichádza pokoj.

Svetoznámy psychiater Karol Gustav Jung raz vyhlásil: "doteraz sa v mojej psychiatrickej praxi ešte neobjavil ani jeden katolík, ktorý pravidelne chodil na spoveď! My vieme prečo: má účinný prostriedok na vyriešenie problému viny. Ten jedine účinný, ktorým sa vina odpustí, účet vyrovná a harmonia duše obnoví. Amen.

Sestry a bratia, keď sa radujeme z Kristovho víťazstva nad smrťou a hriechom, prosme Ho v tejto modlitbe za víťazstvo, ktorým je naša vieru:

Za svätú Cirkev, aby rástla vo viere a radošti, založenej na Kristovom zmŕtvychvstaní, prosme Pána.

Za všetkých ľudí, aby uverili v zmŕtvychvstalého Krista Spasiteľa...

Za prenasledovaných a utláčaných, aby obsiahli slobodu a splnenie všetkých práv...

Za nás všetkých, aby sme každý deň odumierali všetkému, čo je v nás zlé a žili tak hojnejším životom v Kristovi...

13.4.86 bude sväté omša o 17 hod. a hneď po nej voľby do farskej rady.



Medzi osobnosťami, ktoré sprevádzali Svätého Otca Jána Pavla II. na jeho apoštolskej ceste v Indii, bol aj kardinál Jozef TOMKO, prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov.

Rozhovor s otcom kardinálom TOMKOM o význame a duchovnom odkaze apoštolskej misie Jána Pavla II. v Indii. od 1. do 10. februára '86.

---

- Otec kardinál, v čom sa - podľa Vášho názoru - líšila návšteva Jána Pavla II. v Indii od jeho predchádzajúcich 28 apoštolských ciest mimo Talianska?

India je obrovská krajina aj čo do veľkosti, aj čo do počtu obyvateľov. Je veľká ako tretina Európy, ale má vyše 750 miliónov obyvateľov, teda viac ako celá Európa. Je to zmes národov, kmeňov a rás, ktoré sa vyznačujú hlbokým náboženským cítením, či už ide o hinduistov - ktorých je 82 %, alebo budhistov, mohamedánov, sikhov alebo napokon o kresťanov. Preleteli sme Indiu na svojej 20 tisíc kilometrovej ceste celú. Na severe od Delhi až po Šilong pod Himalajami. Potom od Kalkuty smerom na juh do Madrasu, do Goy a do štátu Kerala. Odtiaľ zase smerom na sever do Bombay a stade do Ríma. Bolo to stretnutie s krajinou, ktorá je hlboko náboženská, ale aj stretnutie s jej starobylou kultúrou. Súčasne to bolo stretnutie s katolíckou cirkvou v Indii, ktorá má veľmi dávne korene. Podľa tradície siahajú až do čias apoštola Tomáša, ktorú tu údajne hlásal evanjelium.

- Podľa Vás, aký cieľ sledovala, príp. aj dosiahla návšteva Svätého Otca v Indii?

Touto apoštolskou cestou sa sledovali viaceré ciele. Išlo predovšetkým o to, ukázať Ježiša Krista obyvateľom Indie a nielen Indie. Svätý Otec chce otvoriť svet Kristovi a teda priniesť Krista aj do ázijského kontinentu, ktorý má najviac obyvateľov a najmenej kresťanov. Treba si uvedomiť, že v budúcnosti bude žiť v Ázii väčšina ľudstva a táto Ázia pozná ešte príliš málo Ježiša Krista. Ďalej išlo o to nadviazať, prípadne prehĺbiť dialóg so starými náboženstvami, ako je napr. hinduizmus a budhizmus, najmä pokiaľ ide o spoluprácu a spoločné úsilie o dosiahnutie veľkých ideálov ľudstva, ako je spravodlivosť a mier, rešpektovanie ľudských práv a pod. Ďalším cieľom návštevy bolo posmeliť inkulturáciu, čiže včlenenie evanjelia do indických zvykov a mravov indickej spoločnosti. Podobne bolo cieľom tejto cesty predstaviť Kristovu náuku ako všeludskú, univerzálnu; slovom dokázať, že kresťanstvo nie je dažaké náboženstvo západného sveta, ale má svoj význam pre celé ľudstvo, pre každého človeka. Ďalším cieľom bolo ukázať opravdivú starostlivosť kresťanstva o človeka a o jeho povznesenie. Možno povedať, že všetky tieto ciele sa dosiahli a bolo to vidno aj na účinkoch medzi ľuďmi. Za desať dní svojej návštevy Svätý Otec vykonal v tomto ohľade obrovskú prácu. On je naozaj prvý misionár v Cirkvi. Ako taký posilnil tamojších veriacich, pripravil i u nekresťanov pôdu pre evanjelizáciu a vzbudil záujem o Ježiša Krista v celej indickej spoločnosti. V tomto smere mu v Indii veľmi dobre pomáhali indické masové komunikačné prostriedky, ktoré obsérne informovali verejnosť o cobe Svätého Otca a najmä o jeho podnikaniach a prejavoch počas návštevy.

- Spomínali ste inkulturáciu. Ako postupuje v Indii proces inkulturácie, t.j. presádzania kresťanstva do indickej kultúry a spoločnosti?

Prekážky pri tomto procese sú dosť veľké, pretože v Indii náboženstvo je kultúra, je sociálny život, ľudové zvyky - všetko je preniknuté vlastne hinduizmom alebo domácim náboženstvom. Potom



kresťanov je iba 2,6 % a katolíkov je iba 1,7 %, okolo 12 miliónov. Cirkev sa snaží o inkulturáciu najmä na liturgickom poli. Indovia majú hlboký zmysel pre symboly a pre vizuálne predstavy, spevy, tance, gestá, incenzácie, kadidlo, kvety a pod. To všetko je čosi, čo hovorí veľa indickému človekovi. Tieto rozličné prvky cirkev náležite využíva, ako to bolo vidno aj počas návštevy Svätého Otca. No bude tu treba ísť ešte viacej do hĺbky, aby kresťanstvo u tých, čo uverili v Krista, preniklo celý ich súkromný i spoločenský život, ich domácu kultúru, tradície a pod. Veľmi sľubné perspektívy inkulturácie sa rysujú na poli prirodzenej ich náboženskej mravnosti. Nesmieme zabúdať, že India je vlastou duší, ktoré možno nazvať od prírody kresťanskej. Stačí spomenúť vynikajúce indické osobnosti, ako bol Mahatma Gandhi - otec Indie - alebo indický básnik Rabindranát Tákur. Keď človek číta niektoré mravné zásady Gandiho alebo iných veľkých indických duchov, zdá sa že číta Bibliu, ba priam evanjeliové blahoslavenstvá. Ďalšie veľké perspektívy sa črtajú na poli kresťanskej duchovnosti. Indická duša má hlboký sklon k mystike, preto Cirkev musí ukázať, že je v prvom rade spoločenstvom Duha, spoločenstvom ktoré sa modlí a nie je iba dajakou dobročinnou spoločnosťou. Veľké nádeje do budúcnosti dávajú aj katolícke školy v Indii. Katolícky výchovný systém na školách sa v Indii veľmi dobre uplatňuje a môže priniesť sľubné ovocie aj na poli inkulturácie.

- Otec kardinál, aké boli Vaše najsilnejšie dojmy na tejto ceste so Svätým Otcom?

Naž, Dojmy sú čosi subjektívne. Napriek všetkému na prvé miesto by som položil návštevu v domove pre chorých a umierajúcich Matky TERÉZIE v Kalkute. V tomto dome je 90 ľudí - dospelých i detí - ktorí sú na pokraji smrti. Denne tam umierajú 4-5 ľudí, ale zomierajú ako ľudia, zomierajú dôstojne, lebo ich ošetrojú sestričky, ktoré založila Matka Terézia a slúžia im s úsmevom a láskou. Tam naozaj vidno, čo je to Kristova láska a čoho je schopná! Všetci títo ľudia sú vlastne pozbieraní - zomierajú hladom alebo zomierajú aj prirodzenou smrťou alebo chorobami na uliciach a tieto sestričky ich zbierajú, očistia a pripravia na smrť.

Druhá vec, čo na mňa zapôsobila, bola svätá omša v severovýchodnej Indii pod Himalajami, trochu obďaleč, v meste Šilongu. Omša pre tamojšie obrátené kmene. Tam pôsobia poväčšinou saleziánski misiónári. Na svätú omšu sa zhromaždili chudobní obyvatelia hôr, ktorí však majú bohaté zvyky, krásne kroje a hlboké náboženské presvedčenie. Sú to ľudia, ktorí sa musia denne tvrdo biť so životom, ale v Pána Boha veria naozaj silno.

Ďalej na mňa zapôsobili nečísľované nasy na stretnutiach so Svätým Otcom. Napríklad v Madrase, na pobreží Indického oceánu, bolo vyše milióna ľudí, ako by sa bol vylial oceán, obrovská masa ľudí bez konca-kraja. Skoro milión ľudí bolo aj na blahorečení indického kňaza Mliáša Cilliaka a rehoľnej sestry Alfonzy v Kerale.

A napokon to úchvatné stretnutie s 200 000 mladými Indmi v Bombay, tesne pred odchodom z Indie. Stretnutie pripravili mladí ľudia sami, a to aj nekresťania. Nádherné boli tie ich spevy, tance, výstupy a modlitby. Videl som, že Svätého Otca to veľmi dojalo, tak ako aj nás ostatných. Ja som mal šťastie pozorovať celú túto scénu, ktorá trvala niekoľko hodín, priamo z tribúny. Bolo to čosi milé, rodinné a pôsobivé. Všetko sa nieslo v duchu stretnutia s Ježišom Kristom.

- Cirkev má byť misionárska. Do akej miery to možno povedať o cirkvi v Indii?



Cirkev v Indii, aj keď je predmetom misií a misionárskej činnosti, už vysielala misionárov aj do iných krajín. Dnes pracuje vyše 4 000 indických kňazov mimo svojej vlasti!! Je to znak dobrého zdravia tamjšej cirkvi! Veď každá cirkev - i mladá, ba aj prenasledovaná - musí byť misionárska. To je už v samej povahe Cirkvi. Miestna cirkev musí byť misionárska mimo svojho územia a ešte viac vo svojej vlasti, musí niesť Krista iným. V tomto ohľade Svätý Otec dáva jedinečný príklad.

- Keď sme pri misionároch, nestretli ste náhodou v Indii dajakého misionára zo Slovenska?

Ba hej! S jedným som sa stretol tam, kde som to azda najmenej čakal: pod Himalájami v Šilongu, hlavnom meste Asamu. Je to saleziánsky brat Michal Č A H O J z Ruskoviec pri Bánovciach nad Bebravou. Je v Indii už vyše 50 rokov. Ešte vždy je čulý a pracuje s nadšením, nakoľko môže. Ako staviteľ pomáhal biskupovi Marengovi pri zakladaní a vybudovaní dvoch nových diecéz v Asame. Postavil tam celý rad kostolov, škôl, misijných domov a iných objektov. Z a p í s a l n a š u v l a s ť n a o z a j z l a t ý m i l i t e r a m i d o s r d c m n o h ý c h I n d o v - a t o nielen kresťanov.

Ďakujem Vám, otec kardinál, za pútavý opis návštevy v Indii. Môžem Vás uistiť, že Vaši krajanovia sú v duchu s Vami a želajú Vám veľa úspechov vo Vašom zodpovednom poslaní!

- o -

Z listov misionárov : Br. Michael Čahoj, Savio Juniorate,  
Mawlay-Shillong 793 008  
MEGHALAYA, INDIA.

Z listu saleziánskeho misionára v Indii, Brata Michala Čahoja sme sa dozvedeli, že 7. novembra 1984 oslávil zlaté jubileum rehoľného života. Spolu s ním oslavovali rehoľné či kňazské výročia niekoľkí ďalší saleziánski misionári z Európy a Indie. Pri tejto príležitosti sa konala v kolégiu Božského Srdca osobitná akadémia. Čo vtedy Brat Čahoj cítil, tlmočíme tu jeho vlastnými slovami:

Nielenže som, lež ozať musím byť dobrotivému Pánu Bohu veľmi povďačný, že ma obdaril jak rehoľným, tak aj misionárskym povoláním. Ozať som nemyslel, že sa dožijem tohto jubilea. Za tých päťdesiat rokov, čo som tu, prešli búrky, ba aj hromobitia. Slabé zdravie, osem operácií, tri nepríjemné výzvy pratať sa odtiaľto. Lež vďaka Pánu Bohu, ešte som tu.

Vďaka Panne Marii Pomocnici, že sa ona zamiešala do takej vážnej a nepríjemnej záležitosti. 30.9.1968 mal byť posledný deň môjho pobytu tu. Ale práve na vigíliu sviatku jej Narodenia v noci zo 7. na 8.9. ma zaviezli v Tezpure do nemocnice a ôsmeho ráno, hoci bola nedeľa, americký lekár baptista zistil kamienky v ľavej obličke. Ten, čo bol na ceste von z obličky, mi zapríčiňoval veľké bolesti. Každých päť hodín v noci a cez deň mi dávali injekcie. 4. októbra ma zaviezli do Shillongu, vzdialeného 290 km. Oba lekári jak v Tezpure, tak aj Angličan presbyterián tu v Shillongu sa ma zastali pred vládou. Liečenie mi trvalo ďalších 66 dní v nemocnici v Shillongu. Konečne som bol prepustený z nemocnice.

Lež zostať v Indii na stále obličku a pána biskupa O. Marenga zas kopu peňazí. Počas zotavenia v tunajšom noviciáte sa utvoril nový štát Meghalaya, a tak našinec ostal na mieste. Jak Khasi, tak aj Garo sú väčšinou kresťania, a to aj vo vláde, lebo Meghalaya je väčšinou kresťanský štát....

Srdečne Vás pozdravujem, tiež aj všetkých čitateľov Posla a našich štedrých dobrodincov. Váš veľmi povďačný Br. Michael Čahoj, salezián.

- o -



Z marcové aktivity verících v Československu uváděna listina:

Ministr Kultury ČSSR

M i l a n K l u s á k

Pane ministře,  
obracíme se na Vás, protože jste nejvíce zodpověden za to, co se děje u nás v současné době v oblasti kultury a náboženství. Přibývá stále více případů pronásledování a věznění lidí, kteří touží po vyjádření a vůbec po uskutečnění svého života. K lidské přirozenosti patří, že člověk mluví, myslí, píše, pak-li je verící, čte náboženskou literaturu, rozjímá, vzdělává se, modlí se sám nebo společně s druhými. Jsou-li mu však tato základní lidská práva znemožňována, naplnit, nebo zámerně vrchností odmítána, cítí se člověk nesvoboden a stále v ohrožení; tedy každý občan našeho státu stojí před rozhodnutím, zda se danému přizpůsobit nebo zda nějakým způsobem usilovat o nápravu tohoto stavu.

Proto si velmi vážíme a plně podporujeme snahu pana kardinála Tomáška, jenž se zasazuje o zlepšení situace a o uchování základních lidských hodnot. Na druhé straně je smutné, že část knězstva /většinou z církví nepovoleného sdružení Pít/ s biskupem Josefem Vranou a Jozefem Ferancem se více či méně této neblahé skutečnosti přizpůsobuje a čeká, jak "to" dopadne, popřípadě kritizuje, postoje verících, kteří se angažují za lepší a spravedlivější svět.

V loňském jubilejním roce, kdy celý křesťanský svět oslavoval 1100. výročí úmrtí sv. Metoděje, se v ČSSR postoj státu vůči církvi zostril, místo aby tomu bylo naopak. Vždyť tenhle tlak vytváření duchovního vaku s menšími výkyvy trvá již čtvrté desetiletí. Uvažte přece, že doby, kdy jedna skupina lidí utiskuje druhou, by mely být už za námi. Proč musí být náboženství různým násilím v naší zemi potlačováno? Sama Ústava a jiné, státem uznávané zákony, dovolují vyznávat víru n e o m e z e n ě.

Vyjmenovávat všechny známe případy diskriminace věřících lidí není zde podstatné. Nám jde především o to, abyste pochopil Vy i ostatní, že vězněním aktivních jedinců nic nezlepšíte, spíše naopak, protože pro většinu věřících je jejich náboženská víra opravdu nejvyšším smyslem života, a jak jste se mohl přesvědčit na pouti na Velehradě, i po čtyřiceti letech soustavné ateizace mladí lidé upřímně a pevně vyznávají křesťanskou víru.

Obracíme se na Vás, abyste apeloval na příslušné orgány a zasadil se:

1. především o p r o p u š t ě n í v ě ř í c í c h o b č a n ů, kteří jsou uvězněni ze svoji snahu nahradit nedostatek hlavně náboženské literatury, popřípadě rozmnožovali práce autorů, kteří nemohli publikovat oficiálně /jsou to verící z Gottwaldova- ing. Pavel Dúdr, Jeromír Nemec a Ján Vecan z Košic/. Dále o propuštění A u g u s t i n a N a v r á t i l a z Lutopecen u Kromeríže, který poukazoval na bezprávi konané vůči některým občanům a usiloval, aby byly poskytovány věřícím jejich nejzákladnější potřeby. Případ Augustina Navrátila je velmi závažný, neboť státní orgány se snaží jeho aktivitu znehodnotit tvrzením, že Augustin Navrátil je duševně nemocný; za tímto účelem byl z brněnské vazby převezen do Prahy na uzavřené psychiatrické oddělení;
  2. o zastavení všech tržních stíhání proti věřícím kteří jsou stíhání za svou křesťanskou aktivitu;
  3. o vydávání potřebné náboženské literatury, jak je tomu nejen v zemích záp. Evropy, ale i v Maďarsku, Polsku a NDR;
  4. o prosazování ducha Helsinských dohod v oblasti kultury a náboženství ve svobodném přijímání a rozšiřování myšlenek a informací.
- Podepsání: Na vědomí: prezident, gen. prokur., Nejv. soud, Kraj. prokur.  
Brno, ministr. vnitra, Ing. Janků, biskup Vrána,  
biskup Feranec a František kardinál Tomášek.



Anton HLINKA

Referuje o prípade farára Gerbolca z Jesenského  
v okrese Rožnava.

V utorok 4. februára 1986 v noci zatkli a odviekli do vyšetrovacej väzby farára z Jesenského, okr. Rimavská Sobota, 34-ročného Štefana GERBOLCA. Začas ostal v Rimavskej Sobote, odkiaľ ho previezli do Banskej Bystrice, kde sa nachádza doteraz. Obvinili ho z pohlavného zneužívania maloletých chlapcov.

Štátna bezpečnosť hľadá svedkov, najmä spomedzi cigánskych detí vo veku od 8 do 10 rokov. Gerbolc je kňazom príkladného života. Veriaci a kňazi ho poznajú ako horlivého dušpastiera. Kňazi z okolitých farností a jeho sestra, ktorá mu viedla domácnosť, svedčia o jeho naprostej morálnej bezúhonnosti a rozhodne odmietajú obvinenie, kvôli ktorému bol zatknutý.

Gerbolc pred štúdiom teológie pracoval na biskupskom úrade v Rožnave. Vysvätený bol v roku 1979. Pôsobil najprv ako kaplán v Krásnej Hôrke. Ako farár v Jesenskom postavil novú faru. Ako každý horlivý kňaz, najmä ak má úspechy v dušpastierskej činnosti, predovšetkým medzi mládežou a navyše ak sa verejne angažuje za práva veriacich, ani Gerbolc nebol vo veľkej láske u straníckych a bezpečnostných orgánov. Bol si vedomý svojich povinností ako kňaz a správca fary, ale súčasne i práv, ktoré veriacim zaručuje ústava a zákony Česko-Slovenska. K tomu zodpovedne sa i správal.

28. januára 1985 pozval predseda ONV v Rimavskej Sobote - Michal MEGELA - kňazov z okresu na novoročné posedenie. Gerbolc sa ho pri tejto príležitosti opýtal, čo si má myslieť o postupe istej učiteľky na Základnej škole v jeho farnosti. Vraj deti vyšetrovala, kto chodí na katechézu pred birmovkou, ako ju pán farár robí, čím premieta filmy, či ich rodičia chodia brigádovať na stavbu fary atď. Takýto postup vraj narúša náboženskú slobodu, ktorú Ústava zaručuje.

Cirkevný tajomník Pavol CABAR, ktorý na posedení nemohol nechýbať, sa na Gerbolca oboril, že takéto veci nepatria na novoročné stretnutie a že mal s tým prísť za ním osobne. Zatknutie Štefana Gerbolca a nehorázne obvinenie pripomenuli veriacim a kňazom niektoré podobné prípady z minulosti.

Tak napr. roku 1959 zatkli vtedy 50-ročného Štefana JANEGU, farára v Muránskej Hute, okres Rimavská Sobota. Bol to horlivý kňaz, obľúbený najmä medzi mládežou a deťmi. Jeho fara vždy bola pre nich otvorená. Hoci v tých rokoch procesy nepredstavovali pre štát nijaký pozoruhodný problém - smutne známe 50-te roky - predseda nebolo ľahké pre sudcov, ktorí istotne dostali rozkaz za každú cenu odsúdiť obžalovaného k vysokému trestu, zadovážiť svedkov, ktorí by formálne vypovedali proti nemu. Nakoniec sa im to podarilo vďaka triku, ktorý je taký rafinovaný ako perverzný: vyšetrovatelia sa pýtali detí, či ich pán farár hladkal po pohlaví. Deti odpovedali "áno, pán farár nás niekedy hladkal po hlave". Vyšetrovateľ odpoveď zaprotokoloval iba výrazom "áno". Ostatok vynechal! Je vrcholne nepravdepodobné, že by deti boli rozumeli, čo sa ich vyšetrovatelia pýtali. Do ich slovníka ešte nepatrí výraz "pohlavie". Súd na základe výpovedí u z n a l farára Štefana Janegu v i n n ý m a odsúdil ho na 8 rokov väzenia!

V roku 1958 stihol ten istý osud, z tých istých dôvodov, 45-ročného premonštráta Ladislava Zeldzama, farára v Barci, okr. Košice. Takýchto prípadov bolo v 50. a 60. rokoch niekoľko.



Nemecká katolícka tlačová služba KNA, ktorá prípad Štefana Gerbolca publikovala 20. februára 1986 podotýka, že zvyčajne dobre informované bratislavské kruhy sa nazdávajú, že tento spôsob likvidácie horlivých a úspešných knazov má vystriedať - aspoň v niekoľkých prípadoch - už nudnú obžalobu z marenia dozoru štátu nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami podľa § 178, nie na poslednom mieste i preto, že to v každom rozumnom človeku vyvoláva okrem rozhorčenia aj útrpný úsmev nad naivnými a malichernými nárkami strany a vlády. Rakúsky cisár Jozef II., prezývaný "Kostolník", ani len nesníval, komu sa po dvoch storočiach stane patrónom a vzorom!

Farár Štefan Gerbolc sa teda dostane pred súd. Štátna bezpečnosť bude mať úspech, ak sa jej podarí zaobstarať si svedkov. Nájdu sa cigánski rodičia, ktorí dovoľia svojím deťom, aby vstúpili do života s Kainovým znakom? Nájdu sa sudcovia, ktorí zatažia svoje svedomie mravnou vraždou kňaza - delikt, ktorý je z nejedného hľadiska väčší a zodpovednejší ako vražda fyzická? A ak by už náhodou boli stratili svedomie, nebude im v tom brániť aspoň zbytok profesionálnej cti? Ale ak ŠtB skutočne bude mať úspech, bude to naozaj úspech? A či? Ľudu? Slovenského súdnictva? A odkedy je zločin takéhoto druhu úspechom? Ledaže z jedného hľadiska: z teologického. Lebo nespravodlivo odsúdený, fyzicky alebo mravne zavraždený veriaci - a najmä kňazi - sú kapitálom pre vec Božiu, ktorý prinesie stonásobné úroky. Na mieste Gerbolca nastúpi s t o i n ý c h !

- o -

Pokračovanie zo str. 9 :

Svedčia nepriatelia. Dali strážcom veľa peňazí so slovom: "Povedzte: v noci prišli jeho učeníci a kým sme my spali, ukradli ho." Múdro odpovedá sv. Augustín: Ó zatupenosť, ako mohli strážcovia vidieť, že apoštoli ukradli Telo Kristovo, keď spali? A akí to boli strážcovia, keď spali?

Svedčí i márne dvetisícročné úsilie nepriateľov duchu nevercov Renana, Strausa, Paulusa... silou-mocou dokázať, že len sugescia apoštolov si vymyslela zmŕtvychvstanie Kristovo, ktorý sa pri zemetrasení prepadol alebo nezabýty vyšiel z hrobu. Bola to naozaj zvláštna sugescia duchovne i telesne zdravých, ale bojazlivých a pochybovačných a napokon za pravdu zmŕtvychvstania Kristovho svoj život obetujúcich apoštolov.

Svedčí židovský spisovateľ Jozef Flávius vo svojich Starožitnostiach: toho času žil Ježiš, človek múdry, ak ho vôbec možno menovať človekom. Dol to Kristus, toho Pilát na udanie popredných mužov z nášho národa odsúdil na smrť krížom, predsa však neprestali ho milovať tí, ktorí mu boli oddaní, lebo sa im tretieho dňa zjavil živý, ako to o ňom predpovedali Boží proroci a vedľa toho tisíce iných.

Veru, Kristus vstal zmŕtvych, preto plesajme a radujme sa, lebo základ Cirkvi, teda i našej viery je na skale, nemôže byť zrušená!

Vstal Kristus, nádej moja...

Ak chcete, aby "presväté výmeny nášho vykúpenia poskytl Vám pomoc aj pre terajší život aj získali Vám večné radosti... hľadajte to, čo je zhora, kde Kristus sedí po pravici Božej, majte zmysel pre vyššie veci, nielen pre tie, čo sú na zemi" /Kol 3, 1-2/.

S pozdravom POKOJ VÁM !

Trstená- Veľká noc 1986

Mons. Viktor Trstenský



Trstená, 5. februára 1986.

Titl.

Redakcii denníka Pravda

B r a t i s l a v a .

7. januára 1986 ste uverejnili pod titulom "Reálny socializmus plne zabezpečuje ľudská práva" článok Dalibora Hanesa, člena ÚV KSČ, predsedu Snemovne národov FZ ČSSR. V ňom ste uviedli medzi iným: "Verní heslu Všetko pre človeka, všetko pre jeho blaho sme v podmienkach budovania socialistického štátu vytvorili všetko podstatné, aby sa ľudské práva u nás stali naozaj právami ľudu. Zospoločenštie výrobných prostriedkov jednak odstránilo hospodársku nadvládu človeka nad človekom a zaručilo mu tým podiel na spoločenskom vlastníctve, poskytlo mu ekonomickú základňu pre plné uplatnenie občianskych práv".

Tieto práva, ako právo na prácu, na odmenu, na odpočinok, na ochranu zdravia a na liečebnú starostlivosť, na vzdelanie, na zakladanie rodiny, právo na slobodu prejavu v slove a v tlači, právo obracať sa na zastupiteľské zbory, právo na listové tajomstvo, právo na slobodu vyznania... atď. sú zakotvené v Ústave ČSSR v článkoch 19 až 38 i vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, v Záverečnom akte Helsinskej konferencie, v Deklarácii o náboženskej znášanlivosti... teda v dokumentoch, ktoré prijala za svoje i naša vláda a začlenila ich aj do nášho zákonodarstva.

Sú ony skutočne rešpektované a uplatňované? Mali by byť!! Veď "Veriaci i neveriaci temer jednomyselne uznávajú, že všetko na zemi má byť usmernené na človeka ako na svoj stredobod a svoje vyvrcholenie" /II. vatikánsky koncil/.

Človek je totiž "málo menším od anjelov, slávou a dôstojnosťou korunovaný a obdarený vládou nad dielami Božích rúk a všetko má vložené pod svoje nohy". /Ž 8, 6-7/. "Preto treba človeku sprístupniť všetko, čo potrebuje, aby mohol žiť naozaj ľudským životom, teda pokrm, šatstvo, byt, právo na slobodnú voľbu životného stavu, na založenie rodiny, na výchovu, na prácu, na dobré meno a úctu, na primeranú informovanosť, právo konať podľa správneho úsudku vlastného svedomia, právo na ochranu súkromného života a na spravodlivú slobodu aj v náboženskej oblasti. Teda spoločenský poriadok a jeho pokrok majú vždy vyúsťovať v dobro ľudských osôb, pretože usporiadanie vecí má byť podriadené osobnému poriadku a nie naopak... Tento poriadok treba stále viac rozvíjať, upevňovať v pravde, budovať v spravodlivosti a oživovať láskou. A v slobode má nachádzať čoraz ľudskejšiu rovnováhu. Tá rovnováha vyžaduje úctu k človeku, ktorý má svojho blížneho pokladať ako za druhého seba samého a preto má brať ohľad na jeho život a na prostriedky potrebné pre dôstojný spôsob života a má každému blížnemu preukazovať činnosť službu, či už ide o starca od všetkých opusteného alebo o cudzieho robotníka, ktorým sa nespravodlivo pohrda a či ide o exulanta, o nemanželské dieťa, o hladujúceho...

V tomto ohľade všetko, čo je proti samému životu, teda vraždy každého druhu, genocídiá, potraty, eutanázia, ako aj samovraždy; všetko, čo poškodzuje celistvosť osoby, ako okypťovanie, fyzické a duševné trýznenie a psychologické donucovanie; všetko, čo uráža ľudskú dôstojnosť, ako sú neludzské podmienky života, svojvoľné zatváranie, deportácie, otroctvo, prostitúcia, kupčenie so ženami a mladistvými; taktiež nečestné pracovné podmienky, v ktorých sa zaobchádza



s pracujúcimi ako s obyčajnými nástrojmi ziskuchtivosti a nie ako so slobodnými a zodpovednými osobami: všetky tieto veci a im podobné ponižovania človeka sú nehanebné a poškrývajú civilizáciu, pričom sú viac potupou pre tých, čo ich páchajú, než tým, čo podstupujú bezprávie, a konečne sú urážkou Stvoriteľa. Úcta a láska sa má rozprestierať aj na tých, čo ináč zmýšľajú, alebo konajú než my v sociálnej, politickej alebo aj náboženskej oblasti, ba i na všetkých nepriateľov..." /II. Vatikánsky koncil/.

Môžeme sa pochváliť, že sme naozaj verní heslu "Všetko pre človeka, všetko pre jeho blaho..." a že "sme v podmienkach socialistickeho štátu vytvorili všetko potrebné, aby sa ľudské práva u nás stali naozaj právami ľudu", teda, že uplatňujeme všetky prijaté a do nášho zákonodarstva včlenené dokumenty o ľudských právach? Čosi hej, no viaceré okyptené a mnohé len tak, aby sa vo svete nepovedalo, že nemáme chlapeckého slova, a to najmä ak ide o slobodu prejavu, o výchovu, o informácie, o voľbu povolania, o tlač, o slobodu zhromažďovania... atď. atď., teda ak ide o slobodu ducha a jeho prejavu...

Prvoradou úlohou štátu je starať sa o to, aby všetci jeho občania, a to bez rozdielu politického, ideologického, náboženského, rasového, národného alebo iného presvedčenia boli účastní na dobrách hmotných i duchovných toho štátu a vôbec na tých všetkých dobrách, ktoré majú slúžiť k ich blahu. Všetci občania toho ktorého štátu sa majú v ňom cítiť ako deti u svojho otca. Veď preto sa tvorili a tvoria štáty, teda spoločenstvá ľudí, veľa ráz rozličného duševného a telesného zloženia, aby si spoločnými silami a pod vedením schopných, spravodlivých a obetavých vedúcich mohli vybudovať radostné životné prostredie, šťastný domov a boli schopní chrániť ho pred útokmi nepriateľov.

Miazgou každého štátneho zriadenia sú viac-menej jeho radoví občania, či sú to už robotníci, roľníci alebo pracujúca inteligencia. Oni sú tými výrobnými prostriedkami, ktoré štát udržiava, zvelaďujú, zachovávajú, ochraňujú. Majú teda právo na ovocie práce svojich rúk a umu, no a samozrejme na všetky tie práva, ktoré im zarušujú žiť ľudsky dôstojne. Žiaden štát, teda ani náš, neposkytuje svojim občanom milosť, keď sa stará o ich pracovné zadelenie, vypláca im súcu a pre ľudské životie dostatočnú mzdu, buduje im byty, dáva im možnosť vzdelávať sa podľa ich ľubovôle a schopnosti, podporuje ich v snahe rásť duchovne... To je povinnosť štátu!! Tú má a musí plniť spravodlivo, teda rovnako voči každému občanovi a tak, aby mu bolo umožnené žiť, nie živorit! Tá povinnosť, čiže starostlivosť o občanov, nesmie byť ovplyvňovaná ani legitimáciou ani postavením ani protekcionizmom a ešte menej úplatkárstvom! Jej jedinou zlatou mincou musí byť spravodlivosť a láska. Ktorý štát nenarába s tou mincou, je pôvodcom nespokojnosti, revolúcií, terorizmu, zločinosti každého druhu. Tých a veľa iných pliač je práve pre nespravodlivosť neúrekom!

Túto povinnosť starať sa o hmotné i duševné blaho občanov vzal na seba ten ktorý štát, teda i náš, nielen svojím záväzným podpisom, že ju bude plniť, ale aj tým, že náš štát "zospoločenštil" všetky výrobné prostriedky, takže občania vlastne nemajú osobného prameňa svojho živobytia. Štát sa už tým samým faktom "zospoločenštenia" zaviazal, že svojim občanom bude poskytovať tie hmotné a duchovné prostriedky ku zaokrýtiu ich oprávnených požiadaviek, ktoré nasýtia ich telá a duše. Keby tú starostlivosť o svojich občanov zanedbával taký štát, ktorý všetko "zospoločenštil" - zoštátnil - podobal by sa tým nepodareným deťom, ktoré zdedili po rodičoch ich objemný majetok s povinnosťou starať sa o nich a tak by sa rodičom odmenili, žeby ich poslali do starobinca. Také deti často odsudzuje aj naša televízia. Nuž, čo by museli povedať v budúcnosti potomci o terajšom štátnom zriadení, keby zistili, že hoci všetko "zospoločenštilo", nestaralo sa o to, aby jemu podriadení občania mali všetko, čo im



od toho zriadenia právom prináleží? Isto by nechválili také zriadenie!

Riadí sa naše štátne zriadenie vo všetkom hodnotení, odmeňovaní i posudzovaní svojich občanov podľa takej miery, aby každý z nich bol ozaj spokojný? Žiaľ, nie vždy. A to nie vždy je veľmi časté.

Nedysi som vo vlaku počul takú reč: V istom meste bola stranícka schôdza. Po hlavnom prejave jedného z vedúcich, predsedajúci vyzval prítomných ku diskusii. Hlásil sa skromný straník. Diskusiu začal slovami: "Nech žije náš súdruh predseda..." Ozval sa dlhý potlesk. "Diskutér" si sadol. Po skončení potlesku znovu sa pýtal predsedajúci, či má niekto chuť k diskusii. Opäť vstal ten, ktorý sa už prv hlásil. Dostal slovo. "Nech žije náš súdruh predseda..." opakoval to, čo už povedal. Zase potlesk. Hlásil sa i tretí raz. Predsedajúci ho zahriakol: "veď si už dva razy hovoril". "Nechajte ma pokračovať", bránil sa zahriaknutý. Tak pokračuj. "Nech žije náš súdruh predseda z toho platu, z ktorého ja musím žiť". Zase potlesk, no oveľa živší, ako boli predošlé. Múdremu, myslím, stačí. Nie je to veľa ráz tak s pridelovaním pracovného miesta, s hodnotením práce, s povyšovaním?

Okrem toho, nazdávate sa, že u nás je všetko v poriadku po mzdovej stránke? Niet u nás chudobných, i keď majú čo jesť a čím sa obliecť? Na ukážku jeden príklad. Oddávna mám vo zvyku čo-to ušetriť ľuďom, o ktorých viem, že neoplývajú darmi zeme, no okúňajú sa priznať, že žijú z ruky do úst. I v minulé Vianoce som poslal viacerým ľuďom takého druhu menší-väčší darček. Istá obdarovaná invalidná vdova, matka dvoch detí, syna a dcéry - syn je pri vojsku a i napriek viacerých žiadostí, aby ho prepustili, lebo sám nie je celkom zdravý a matka by ho veľmi potrebovala, ostáva tam ďalej a dcéra, myslím, prvý rok je zdravotnou sestrou ďaleko od domova - sa mi takto poďakovala: "Srdečné Pán Boh zaplať za bohatý vianočný dar-Ježiška. Veľká pomoc to pre mňa, lebo veru odkedy je syn na vojne, všelijako sa musím pretĺkať, lebo invalidné je najnižšie a okrem živobytia a najnutnejších životných potrieb, ešte splácam pôžičku..." Tak mi písali aj iní, listy som však spálil, lebo nechcem, aby štátna bezpečnosť, ktorá je veľmi zvedavá, kto mi píše a s kým si listy vymieňam, také listy bezočivo berie, či habe. Ba mám zistené, že viaceré moje listy šli do "trezoru" štátnej bezpečnosti a s nimi aj tie, ktoré mi písala rodina a priatelia.

Nuž, tak je to v hmotnej oblasti základných ľudských práv nielen na západe, ale aj u nás.

Horšie je to, ak ide o duchovnú oblasť. A tá by nemala byť zanedbávaná. Chlieb je potrebný, no človek nežije len z neho. Myslím, americkí miliardári majú chleba a derov zemských viac ako dost. A dočítal som sa o nich, že ročne desať i viac miliardárov končí svoj život samovraždou. Viedeň, tak vravia svetové štatistiky o príčinách smrti, má z veľkých miest najviac samovrahov. Takto však nekočia bedári; tí, keď nemajú takmer ničoho, život si zväčša vážia. I na Orave bolo v posledných rokoch viac samovrahov. Všetci, hoci boli pomerne dosť dobre hmotne situovaní, svojvoľne ukončili svoj život zväčša pre výčitky svedomia, ozývajúceho sa v ich srdciach po hriechu manželskej nevery, alkoholického otroctva a iných nerestí, nadobudnutých životom bez Boha a Jeho pomoci.

Hej, chlieb je potrebný, bez neho sa nedá žiť, ale bez ducha, oživovaného Bohom, sa zahŕja čnosť, poctivosť, mravnosť, človek sám seba i druhých. Homo homini lupus. Človek človekovi vlkom!

Horšie je to s tými ľudskými právami, ak ide o duchovnú oblasť. A tá by nemala byť zanedbávaná a za nič nepovažovaná.



Človek nie je len vyšším obratlovcem. Je zloženinou tela a duchovnej-duše. Úžasná priepať je teda medzi človekom a i tým najdokonalejším zvieraťom. A preto i ten najpresvedčenejší materialista sa cíti hlboko urazený, keď zbadá, že je -- hoci i pre dobro -- využívaný ako nástroj. A právom! Ľudská osoba je totiž posvätná, nedotknuteľná, i keď podľa povrchného posudzovania zdá sa byť len vyšším živočíchom, sotva o dakoľko stupienkov vyššie na vývojovej stupnici žijúcich bytostí. Nie je tu teda nijaký dôvod pripisovať si akúsi posvätnosť a domáhať sa, aby sa s ním iráč zaobchádzalo. Ani hlásatelia živočíšneho pôvodu človeka však neváhajú ani chvíľku dovoľávať sa nedotknuteľných práv ľudskej osoby, keď daktó len pokúsi zaobchádzať s nimi ako s "vyššími živočíchmi". Akiaľ pochádza táto dôstojnosť? Nadradenosť na biologickú stupnicu nestačí vysvetliť všetky práva, ktoré si človek priznáva, teda tie, o ktorých sa vyššie rozpisujem. Všetky tieto práva a ešte mnoho iných nepochádzajú z biologických podkladov. Zviera, aj vyššie, keď nevynáša, zabije sa. Človek nie. A práva človeka nie sú ani nijakým darom, ktorý nám veľkodušne dáva štát alebo zadováhuje veda alebo produkuje politická ekonómia. Korene našej dôstojnosti sú inde. NAŠA DOSTOJNOSŤ JE DÔSLEDKOM NAŠEJ PODOBNOSTI S BOHOM. Ako Pán Boh je pánom seba samého, tak je pánom seba, svojho presvedčenia, svojich rozhodnutí, svojej voľby určitým spôsobom aj človek. Preto je zodpovedný, preto môže zodpovedať za svoje skutky a myšlienky a porovnávať sa s Bohom. Ako je stvoriteľom Boh, tak je v istom zmysle stvoriteľom aj človek, stvoriteľom svojich koncepcií, svojich diel v umení, vo vede i v technike. Ako Boh je najvyšším cieľom, tak po Bohu má v prirodzenom poriadku hodnotu aj človek. Preto v nijakom prípade a z nijakého dôvodu ho nemožno použiť ako prostriedok a nikdy nemôže byť využívaný ako nástroj. Ako je Boh absolútny vzhlľadom k svojej realite, tak vzhlľadom ku každej inej hodnote absolútna je aj ľudská osoba. Ako všetci ľudia majú slúžiť Bohu, tak všetko ostatné stvorenie na tomto svete je k službám človeka. Tak je pre človeka, a nie naopak, aj štát, aj veda, umenie, technika, ekonómia. Všetko nám musí slúžiť, aby sme so všetkým a vo všetkom mohli slúžiť Bohu my. Čiže podľa Tomáša Kempenského "časné veci máme užívať a na večné myslieť a starať sa o ich dosiahnutie". Práve preto je ľudská osoba posvätná a nedotknuteľná. Preto ju nemožno obetovať ani na osoh štátu, ani pre vedecký pokrok, ani pre ekonomické záujmy. Preto nemôže byť človek nikdy predmetom obchodu, nemožno ho ani predáť ani kúpiť, a to práve preto, že nejestvuje na svete nijaká iná hodnota, ktorá by mala tekuť cenu ako on.

Preto je potrebné zachovať si v sebe tento obraz Boží neporušený. Ba načím sa usilovať, aby bol stále jasnejší, aby sa naše myšlienky, záľuby, gestá, slová, skutky a celé naše správanie podobali myšlienkám, slovám a správaniu Boha, Stvoriteľa toho obrazu.

Takto hodnotili a hodnotia človeka opravdiví dobrodinci ľudstva. K nim by sa mali pripojiť nielen vyhláseniami, ale ich uskutočňovaniami aj naši vládni a státní činitelia, ak chcú dokázať, že sú ozaj verní heslu "Všetko pre človeka, všetko pre jeho blaho". Bude to vtedy, keď sa postarajú o to, aby aj u nás sa uplatňovali a to nielen v hmotnej, lež aj v duchovnej oblasti tie ľudské práva, ktoré umožnia rozvíjať sa celému človeku, teda telu i duši a zachovajú ho ozaj nezaplatiteľnou hodnotou sveta.

Tie práva, pripomínam to znova, ktoré náš štát prijal za svoje, jednoznačne a jasne zabezpečujú rovnosť všetkých občanov, všetky práva a slobody bez akéhokolvek rozdielu farby, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo postavenia, slobodu a osobnú bezpečnosť, rovnakú ochranu proti akejkolvek diskriminácii, podrobovaniu mučenia, krutému, neludskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu, svojvoľnému



zatýkaniu, slobodu pohybu, slobodu presvedčenia, prejavu, vyhľadávania a prijímania informácií, ich rozširovania, slobodu pokojného zhromažďovania, slobodu kontaktu s veriacimi doma i v zahraničí, slobodu náboženského prejavu, vzdelávania, slobodu náboženskej výchovy, slobodu reholného života, výchovy kňazstva... atď., atď.

Praktizuje sa to u nás? Ťažko kladne odpovedať. Už zaraz na počiatku prevzatia moci tzv. robotníckou triedou sa šliapalo po tých zaručených právach. Nepoškodí i to vyhrabať zo zabudlivej pamäti.

Smähom sa zrušili náboženské školy, v pozostalých sa obmedzila možnosť vyučovať náboženstvo, zlikvidovali sa Seminäre, reholné spoločenstvá, vyhladila sa náboženská tlač, zabrzdila sa činnosť kňazov, povynášali sa proticirkevné zákony, vo väzniciach a v koncentračných táboroch sa ocitli stovky, ba tisíce kňazov, reholníkov, reholníčok, laických veriacich, zakázané boli púte a náboženské slávnosti, zkonfiškovaná boli všetky majetnosti Cirkvi, vrátane premohých budov slúžiacich náboženským účelom, státisícov kníh, obrazov, sôch a iných umeleckých cenností, miliónových zbierok na misie, tlač, seminäre, charitatívne ciele, stratili sa rozličné základiny na sväté omše, na opravu a údržbu kostolov, krížov, na zveladenie Spolku svätého Vojtecha... atď., atď. Len likvidácia reholných spoločenstiev mala podľa vyhlásenia ministra Fierlingera taký zisk pre štát, že ju nazval najväčším majetkovým presunom od obsadenia pohraničia a znárodnenia priemyslu a pôdy. A koľko získal štát z ostatných konfiškácií? Preto tzv. platy kňazom a podpory na držbu cirkevných objektov, charitatívnych ústavov je len omrvinka z úrokov od správy štátu prevzatých majetkových hodnôt Cirkvi. Povinnosťou štátu je teda i z toho titulu starať sa o Cirkev a jej hmotné zabezpečenie, a to už i preto, že štát zoberal na seba ťarchy patróna, ktorý sa kedysi staral o všetky potreby Cirkvi bez toho, žeby sa bol miešal do jej vnútorných vecí. A napokon Cirkev svojou prácou na povznášaní nábožensko-mravnom, sociálno-kultúrnom štát zveľaduje, nuž má právo na štátne zackrývanie svojich potrieb, a to nielen čisto hmotných, lež aj duchovných, teda na všetko, či je to stavba a oprava kostolov, farských budov alebo tlač, činnosť charitatívna... na všetko, čo ju v tomto budovaní jej časného blaha občanov štátu napomáha.

Miesto toho však, aby štátna vrchnosť išla Cirkvi v tej snahe po ruke, zväčša pokračuje v jej útlaku. Bolestné rany sa rozjatrujú, a to i napriek protestom, rozličným memorandám, adresovaným štátnym činiteľom, stále sľubujúcim, že to, čo sa robilo v oblasti cirkevnej politiky v časoch revolučného vrenia, sa nebude opakovať. A predsas sa opakujú. Neprestáva šikanovanie rodičov pri prihlasovaní dieťaťa na náboženstvo, prihlasovaným na náboženskú výchovu sa dochádzka na ňu všemožne sťažuje, najmä tým, že hodiny náboženstva sa zadeldujú na večerné hodiny, kedy deti sú už unavené, cesty do škôl sťažované zimou, dážďami, ak sú z okolitých dedín miesta vyučovania, čakáním na autobusy, atď. Ani v školách veľa ráz nie sú pre svoju účasť na náboženskej výchove spravodlivo hodnotené, často potupované, zosmiešňované... Nie sú na tom lepšie veriaci, najmä ak sú učiteľmi, lekármi, úradníkmi a akýmisi vedúcimi v tom či onom podniku, keď sa snazia plniť svoje náboženské povinnosti... Mnohí lekári sa preto nedostávajú ku druhej atestácii, ktorá by ich oprávňovala nastúpiť miesto primára v nemocnici, ba aj ináč sú ukracovaní. Ešte horšie je to s učiteľmi a s inými pracujúcimi inteligentami... Prípud Mičianovej nie je ojedinelý. Trpia aj kňazi. Často sú obmedzovaní vo svojej pastoračnej činnosti, znervózňovaní nežiadúcimi návštevami členov štátnej bezpečnosti, kontrolovaní pri vyučovaní náboženstva, vyčerpávaní zdravotne namáhavými prácami, keďže pre nedostatok kňazov, zavineným obmedzovaním prijímania mladíkov do seminára, vylúčením kňazov v tzv. výrobe z pomocných pastoračných prác a tiež pre vysoký



vek, v ktorom sú nútení ešte pracovať, lebo by ináč veriaci ostali bez kňaza. Pritom nemajú pri tej náročnej práci takmer nijakých pomôcok, keďže 12-15 % bojových ateistov vlastní všetky masovokomunikatívne prostriedky, teda tlač, televíziu, rádio, filmy a zväčša technické školské pomôcky, ako premietacie stroje, mikrofily, diapozitívy... Veriaci sa musia uspokojiť s málo obsažnými Katolíckymi novinami a kňazi nie vždy s ozajstným, ako by to naznačovalo meno, Duchovným pastierom. Ak príde zo zahraničia niečo náboženského, postarajú sa štátna bezpečnosť, aby sa to nedostalo do pravých rúk. A keď aj predsa sa niečo "prešmykne" cez jej ruky a objaví sa v katolíckych domácnostiach, vyhrabe sa to tam, čo spod zeme a odhalenou a víťazoslávne vypátranou "protištátnou literatúrou" krmi táto bezpečnosť šrotovníky alebo národné galérie, či niečo iné? Kto vie. Tam pošlo z mojej knižnice okrem iných hodnôt vyše 1000 kníh a cenných brožúr a viac listov, kázni a rozličných zápisníkov, zhabaných mi pri viacerých prehliadkach, najmä roku 1958, 1983 a 1985.

Keby sa kňaz opovážil použiť v kostole, v škole, napr. premietací stroj, náboženské a iné neškodné diapozitívy, hrozilo by mu odňatie štátneho súhlasu pre pastoračnú činnosť a často i súdny proces. Tých je i teraz dosť. Súdení sú kňazi i laickí veriaci, a to i tí najmladší pre akési "Marenie štátneho dozoru nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami", a najnovšie aj pre účasť na velehradských slávnostiach. Súdení sú za zatvorenými dverami, teda bez prístupu verejnosti. Takej výsady nemajú chlípniči, rozvrátníci rodín, vrahovia, rozkradači osobného a spoločenského vlastníctva. Pred niekoľkými týždňami súdili za zatvorenými dverami správcu farnosti v Slatvine - Jána BUTKAJA. Okresný spišskonovoveský súd ho odsúdil podmienene na 7 mesiacov, lebo vraj bez súhlasu štátnej správy pripravoval vo filiálnom kostole 15 dieťok na prvé sväté prijímanie. Tým "maril" štátny dozor nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami. Takýmto "marením" je totiž učiť mimo úradných kontrolovaných bohoslužieb ľudí a detí v kostole i v domácnosti, aby milovali svätú Cirkev a svoju vlasť, poctivo pracovali, vzájomne sa znášali, milovali aj svojich nepriateľov, žili mravným životom, modlili sa a pracovali za pokoj... "Marením" štátneho dozoru je aj modliť sa v dvojici - v trojici v súkromnom dome, slúžiť v ňom svätú omšu, vymieňať si navzájom náboženskú literatúru, opisovať si modlitby a rozširovať ich... atď. Nie je to žart, svedčia o tom procesy s mladšími i staršími živými laickými veriacimi a s kňazmi, a to nie pre nejaké zločiny, protištátne akcie, lež len a jedine pre oživovanie ducha náboženského, čiže pre snahu pretvárať ľudí v ozajstné koruny stvorenia, súčasť sfornovať našu spoločnosť a vôbec celý svet vo vzájomne sa milujúcu rodinu. I vyšetrovanie pre účasť na velehradských slávnostiach je pokračovaním tejto nezákonnej akcie. Ak sa tam niečo také urobilo, čo rozrušilo štátnu vrchnosť, zavinili to rečníci, ktorí chceli tieto náboženské slávnosti zneužiť na politické zhromaždenie. Prečo vždy pohotová štátna bezpečnosť tak horľavo sledí po veriaciach a ich pohybe a nestíha výtržníkov v krčmách, v tzv. pohostinstvách, na uliciach, prečo si nevšima manželských rozvrátníkov, chlípnych smilníkov a iné zločinecké typy? Patrí to hádam k uplatňovaniu ľudských práv - šetriť takéto nesprávne živly? Podľa všetkého je to pravdou!

Ako sa však uplatňujú tie ľudské práva v oblasti duchovnej, nech poslúžia tieto konkrétne prípady. Uvádzam ich bez mien. Mám na to dostačujúci dôvod.

V nemocnici N pracovala pred niekoľkými rokmi veľmi svedomitá, mnohými pochvalami odmeňovaná, vrchná zdravotná sestra N.N. Mala však veľkú "chybu", bola veriaca a pravidelne chodievala do kostola a pristupovala ku svätým sviatostiam, žila teda praktickým



náboženským životom. To bolo trŕncom v očiach bojovných ateistov. Častejšie ju upozorňovali, aby prestala prejavovať svoju vieru na vonok. Ináč musí rátať s následkami. Nemohla poslúchnuť, lebo by bola zradila nielen Pána Boha, ale i seba samu. Preto i napriek tomu, že svedomite vykonávala svoju úlohu vrchnej zdravotnej sestry a bránila sa odvolávaním sa na ústavnú slobodu náboženského presvedčenia, na rozličné dokumenty, zaručujúce túto slobodu i na to, že má vo svojej opatere vyše 80-ročnú matku, musela zanechať miesto vrchnej zdravotnej sestry a odísť za zdravotnú sestru do alkoholickkej záchytky, vzdialenej od miesta jej pobytu až 40 km a nechávať svojmu osudu teraz už 85-ročnú chorľavú matku. A chodí tam aj teraz, hoci často sa domáhala odčinenia tej krivdy. Hľa, "všetko pre blaho človeka".

V meste N. pracoval v továrni inž. N.N. - ako jediný odborník pre miesto, ktoré mu prideliili v továrni. Svojou osobnou iniciatívou získal si pre to miesto potrebnú kvalifikáciu, i keď už mal inú, pre príbuzný odbor. I on nechcel predať Pána Boha za misu šošovice, pravidelne navštevoval bohoslužby i so svojou rodinou a pristupoval s ňou ku svätým sviatostiam. Po dlhom zápase s vedúcimi továrne i po premyslených odvolávaníach sa na kompetentných miestach, musel z tejto továrne odísť a nastúpiť miesto v inej, 80 km vzdialenej - cesta tam i späť - od miesta svojho pobytu, kde si vystavil z úspor rodinný dom. I tu "všetko pre blaho človeka".

V istom meste pracoval ako školený psychiater MUDr. N.N. Mal ozať veľké úspechy s liečením psychicky zatažených pacientov, no najmä alkoholikov. Ostával však i so svojou 4-člennou rodinou verný svätej Cirkvi, zúčastňoval sa na bohoslužbách, prijímal posilu vo svätých sviatostiach, stal sa preto "nežiadanou osobou" - persona ingrata - v očiach bojovných ateistov, ktorí plánovali a plánujú vyhlásiť toto mesto za ateistické. Musel opustiť svoje miesto a denno-denne odchádzať - i to, vraj, len z "milosti" - od svojich štyroch detí a od manželky, ktorá ostáva s nimi, lebo nechce, aby sa zvrhli v bezprizorné deti, do liečebne vzdialenej 20 km od miesta jeho pobytu. Zasa len preto, že u nás sa plní heslo "Všetko pre blaho človeka".

Takýchto a podobných prípadov "zabezpečovania ľudských práv", a to v duchu hesla "Všetko pre človeka, všetko pre jeho blaho", je v našej vlasti dosť a dosť. Rozmýšľajúcemu však stačia i tieto tu uvádzané. Ohývalou tých "ľudskými právami zabezpečených ľudí" je, že "neútočia proti" inštitúciám, neprejavujú psychický teror, nevypovedávajú nekresťanské zaklínania a želania najťažších chorôb a nešťastí. /Dányi/, ale sa modlia: "Bože, odpusť im, lebo nevedia, čo robia". Prítom si uvedomujú slová Pána Ježiša: "Akou mierou kto merá, takou mierou mu bude namerané".

Nemal by som pokoje, keby som tu nepripomenul aj svoje trampoty, ktoré ma vlastne podnietili ku písaniu tohto listu. V tomto roku, ak mi tí Pán Boh dopraje, sa dožijem 29. júna 55. výročia svojej kňazskej vysviacky. Z tých som 33 rokov mimo pastoraácie, čo mi zabráňuje v kostole slúžiť svätú omšu. Nemohol som ju slúžiť ani v deň svojho 50. výročia prijatia sviatosti kňazstva.

Akokoľvek sa skúmam, nemôžem si vyčítať nič tak hrozného, prečo by som nemohol slúžiť svojmu poslaniu. Nestal som sa kňazom z nejakej vypočítavosti, z túžby po masných hrncoch, vysokých miestach, ale preto, že som chcel oslavovať Pána Boha a pomáhať svojmu ľudu tak si život usporiadať, žeby bol aspoň relatívne šťastný na zemi a raz ozať blažený vo večnosti. Moje početné súdy mi nemohli nič takého vyčítať, čo by bolo i pri mojich ľudských slabostiach nejakou veľkou škvrnou na mojom živote. Keby tieto odsúdenia preštudoval



pravdu milujúci a objektívny právnik, navrhoval by mi vyznamenanie a nie potrestanie. Smelo môžem tvrdiť, že tieto moje odsúdenia sú mojou chválou a nie potupou, ktorá by mala právo odtrhnúť ma od oltára. Takých "zločincov" žiaľ, je u nás veľa. Nižakým humanizmom nebolo ani to, keď som sa vrátil z väzenia a dlho som nemal ani prácu, ani nijakého dôchodku a štátna bezpečnosť sa postarala, aby ma, hoci som bol zdravotne veľmi biedny, lekári neuznali aspoň za čiastočného invalida. Za istý čas, pravda, po dlhom boji, som dostával minimálnu podporu, myslím 300 korún mesačne, potom 600 korún. Po definitívnom návrate z väzenia, nedostal som zasa nijakú prácu ani dôchodku. Musel som ako 60 ročný chodiť denne 2-3 hodiny peši pracovať do lesa. Po odpadnutí v lese, pracoval som viac rokov pri stavbách. Po krátkom pastoračnom účinkovaní v tzv. jari uvoľnenia a po odňatí mi súhlasu účinkovať, bol by som ostal na ulici, keby sa veriaci zo Starej Ľubovne a priatelia neboli postarali o vybudovanie mi súčasného bytu. Úrady mi nikdy nechceli prideliť čo ako skromný byt. I to je však trňom v očiach ŠtB, ktorá mi strpčuje život ako len môže, a to jedine preto, že sa opovažujem hlásať a brániť pravdu. "Všetko teda pre blaho človeka, najmä veriaceho a tobôž kňaza".

Ani také obchádzanie rozličných dokumentov, zaručujúcich ľudské práva, nestačí. Denno-denne chrlia naše noviny, časopisy, knihy, články potupujúce svätú Cirkev, hanobiacu svätého Otca, kňazov i laických veriacich. K tomu, pravda, veľmi ochotne im prichádza na pomoc televízia, rádio, všelijaké ateistické krúžky mládeže, i školské, spoločenstvá žien a mužov, a to i keď tr. zákony § 198 a 236 trestne stíhajú tých, ktorí "verejne a pohoršujúcim spôsobom hanobia skupinu obyvateľov republiky pre ich vyznanie... alebo zdržujú od účasti na náboženských úkonoch, bránia v užívaní slobody vyznania...". Zatiaľ však veľmi promptne Štátna bezpečnosť zasahuje proti tým, čo sa bránia pre nezodpovedné útoky na svätú Cirkev, na svätého Otca, na veriacich kňazov a laikov. Skusujem to už roky sám na sebe. Teda veriaci musia s radosťou znášať, keď bojovní ateisti pália drevo na ich chrátoch. I to je "pre blaho človeka" ?

Čo by tak urobil pán prezident, keby L'Osservatore Romano alebo i tzv. Katolícke noviny tak napadli jeho česť, ako to robíte Vy, Vaši kolegovia v Expresse, Tribúne a v takmer všetkých novinách? No katolíci sa nikdy neznižia a nepadnú tak hlboko, aby výmyslami, posneškami hanobili svojich protivníkov. To robil vševládny Hitler pred svojím pádom a tak aj skončil. A Vy ho nasledujete. Pamätajte si však: "Qui mange du Pape en meurt - Kto z pápeža ujedá, z toho zomrie". Všímajte si dejiny!!! A poučte sa z nich! Dejiny sú predsa učiteľkou života. Pritom smelo možno tvrdiť, že tí, čo napádajú svätého Otca a jeho spolupracovníkov, nesiahajú im svojím životom, vzdelaním, prácou za ozajstný mier, za časné i večné blaho ľudstva, ani po členky. Pozorujete cesty svätého Otca po svete? Ktorý štátnik alebo vedec bol a je tak vítaný a obdivovaný i počúvaný miliónovými zástupmi ako práve svätý Otec? Vám však všetko je dovolené, lebo "kto má moc má i právo a pravdu". Zatiaľ však kňazi a laickí veriaci ohradzujúci sa proti útokom na dobré meno svätej Cirkvi, svätého Otca a jej predstaviteľov, sú hanobení, predvádzaní pred súdy, vláčení po žalárkoch, a to nie hocijakých, len preto, lebo vraj "šíria zprávy akoby u nás bol náboženský útlak" /Dányi a jeho spoločníci/. Mali by ste si uvedomiť, že živnou pôdou zisťovania náboženskej situácie u nás sú práve noviny, knihy a časopisy s článkami Dányiho a jemu podobných expertov katolíckej Cirkvi - ktorí nemajú ani tých najzákladnejších poznatkov o Cirkvi a jej zložení, keď napr. píš, že biskup Ján Vojtaššák vysvätil tajne platích vikárov - hoci svätenie za vikárov neexistuje, lebo je to len



funkčná úloha hocijakého kňaza; i tá "vedomosť" veľa rozpráva: "Anglický kardinál Jozef Tomko", i televízne a rádiové relácie o náboženstve. V nich každý najlepšie vidí a najmä v zahraničí, ako to u nás vyzerá s náboženstvom a s plnením rozličných, našou vládou prijatých medzinárodných dokumentov a deklarácií o ľudských právach, najmä tých náboženských. Napokon hodnoverným svedectvom o škodlivých snahách bojovných ateistov je dištancovanie sa od nich, kedysi veľkých ideologov marxizmu - viď Kusy, Šimeček, Jablonický a tiež nebohý básnik Laco Novomeský, lývalý priateľ františkánskeho básnika Dilonga, Saňa Macha, ktorý mi po príchode z väznice poslal pozdrav s poznámkou: "Ja som si ináč predstavoval komunizmus". Nie sú to ojedinelí.

Načim by si Vám bolo uviesť, že bez mravných základov spevňovaných náboženskými zásadami, človek sa zvlčí. Viď spoločnosť tzv. inteligentných synov prominentov našej spoločnosti, ktorí pred niekoľkými rokmi potupili a potom surovo zavraždili nimi zneužitú dievčinu. Viete o koho ide. Ani už teraz u nás veľmi známy Stanislav Babinský by sa nebol až tak pošmykol, keby sa bol držal Boha a jeho zásad, ako to robil, keď začal veľmi iniciatívne a s úspechom dvíhať hospodársku a ekonomickú úroveň hornej Oravy. Keď sa však pospájal s ľuďmi, ktorí ho infikovali odbojom proti Bohu a zriekol sa Ho, ba proti Nemu bojoval, bolo po jeho poctivosti a tak i po kariére a popularite a ako sa tvrdí, narobil sebe i tým, s ktorými ľudovo povedané, bil bandu, nielen kopu nepríjemnosti, ale strpčil im život a zapríčinil trpké dni a noci bedákania a veľkého utrpenia. Takto už býva! "Či nie sú hlúpi tí, čo páchajú zlo, čo mi vyžierajú ľud, akoby jedli chlieb, a Boha nevzývajú?" /Z 32/. "Hľa popadali tí, čo páchali krivdy, boli zrazení k zemi, už nemôžu povstať" /Z 35, 13/.

A ako sa dívať na túto správu: "Od piatku do pondelka /31. januára - 7. februára/ bolo na území ČSSR spáchaných 171 krádeží vlámaním, pri ktorých bola spôsobená škoda za 946 800 Kčs" /Ľud, 4. febr./ Hádam len tolko možno povedať: "Nebo na zemi", akým je sexuálna perverzita, drogovanie, holdovanie alkoholu, oslobodzovanie sa potratom od tiarch rodenia a opateru dietok, stojí veľa peňazí. Kde ich brať? Tam, kde cítiť, že sú, či nie? A peniaze vždy boli lakomé, Judáš zradil za ne svojho najväčšieho priateľa. A tí, čo zbíjajú asi nevedia, aké nebo získal. Vy to isto viete! Takýchto zpráv je v denných novinách bez miery.

Nie tak sa získava nebo večné. Pre jeho dosiahnutie stačí život poctivý, mravný, trochu sebazapieravý a ľudský. Taký život sa však protiví žiadostivosti tela, žiadostivosti očí a pýche života. Nuž, kto nechce nebo večné, osvojuje si heslo Horáciovo: Carpe diem - uži dňa, veď len raz žiješ! Nie div teda, že títo hrubí hedonisti hlasno kričia: "Preč s Bohom, preč s pápežom, preč s Cirkvou, preč s ľuďmi nábožensky zataženými, najmä s tými mladými, akými sú napr. Koňc, Gabaj, Borovský, Novajovský, Gondová a im podobní. Preč s kňazmi, ktorí nechápu dobu, nemajú porozumenie pre ľudské slabosti, podryvajú základy budovania neba na zemi tým, že hlásajú staromódne evanjelium odsudzujúce potraty, homosexualitu, manželské rozvratníctvo, všetko to živnú pôdu pre moderný vzácny odchod zo života, nazvaný a šíriaci sa v bohatých USA, v NSR... AIDS a iné "pochútky", bez ktorých by život "nestál za nič". Preč s takými duchovnými vodcami, ktorí sa miešajú do našich vnútorných vecí a bránia nám užívať dobrá sveta podľa našej ľubovôle, nech žijú kňazi, ktorí sa vedia postaviť aj proti pápežovi a majú odvahu odoprieť mu poslušnosť... Z takých chceme biskupov..."

Nie je to aj dôvod tých pamfletových písáčiek u nás a na západe: o Cirkvi, pápežovi, o kňazoch a veriacich vôbec? Nie je tu ospravedlnením nikoho tvrdenie, že sa také články preberajú zo západnej tlače! Ako to, že všetko západné sa haní a jeho mravný brak sem sa



prináša? Nie čud, veď "vrana k vrane sadá, rovný rovného si hľadá".

Bol by už teda čas, aby ste sa chlapsky osmelili a osvojili si mužné správanie blahej pamäti pápeža Pavla VI. a terajšieho svätého Otca Jána Pavla II. Títo neváhali v mene svojom a v mene Cirkvi verejne prosiť o odpustenie tých, ktorým Ona v minulosti ublížila, ako aj vyhlásiť to, že i oni v mene svojom a v mene svätej Cirkvi odpúšťajú všetkým, ktorí tejto Cirkvi a jej veriacim zapr činili mnohé utrpenia rozličného druhu. Nasledujte v tom ich mužné počínanie. Odčíňujte a naprávajte všetky do neba volajúce krivdy, ktoré na Cirkvi popáchali bojovní ateisti a ich pomáhači a to ako v oblasti hmotnej, tak aj duchovnej. Pravdou vždy bolo a ostane, že do hriechu upadnúť môže hocikto, teda je to ľudské, z hriechu povstať je anjelské, v ňom všakzotrvať je diabolské.

A keď k tomu pripojíte aj záväzný sľub, že sa u nás budí rešpektovať a uplatňovať ústavné články, všeobecná deklarácia ľudských práv, záverečný akt Helsinskej konferencie, deklarácia o náboženskej slobode, a vyhýbať neomaleným útokom proti Pánu Bohu, svätej Cirkvi, jej predstaviteľom i proti ľudu a trestať tých, ktorí sa ich dopúšťajú, zamedzíte rastúci trend páchaných zločinov, zabezpečíte pokojný život všetkých občanov nášho štátu i zaistíte svetový mier, ktorý je - ako tvrdíte - Vaším programom. Ten je okrem úlohy viesť ľudské duše ku spásu, programom aj svätej Cirkvi. V tom duchu svätá Cirkev ústami svätého Otca, biskupov, kňazov i všetkých veriacich ustavične plní predovšetkým tým, že prosí Pána Boha: "Pane, rozpráš národy, ktoré majú záľubu vo vojnách" /Ž 67, 31/. Pripája k tomu stále volanie ku predstaviteľom štátov tak východných ako západných, aby odstraňovali všetko čo je prekážkou upevňovania a zachovávania mieru. Dáva k tomu hodnotné rady, na akých základoch ho treba stavať, ako ho udržať a zveladiť. Vid' prejavy svätého Otca ku diplomatom doma a všade tam, kde chodí po pastoračných cestách, jeho porady s hlavami štátov, encykliky a ustavičné výzvy ku predstaviteľom cirkevným a štátnym, aby všetky svoje schopnosti a sily zapojili do služby pokoja a to na základe spravodlivosti, pravdy, slobody a lásky a na zbratanie národov rozličného politického, národného, rasového i náboženského presvedčenia. Len slepí nevidia a hluchí nepočujú, čo všetko svätý Otec podniká, aby vo svete vládol ozajstný mier. Robte to aj Vy, len tak Vám svet uverí, že to s tým mierom myslíte vážne a že Vám skutočne leží na srdci blaho človeka. Zanechajte cestu nenávisti, upodopzrievania z kadejakých zlých úmyslov ľudí iného zmysľania, hľadajte a podporujte to, čo národy a štáty spája a nie čo ich rozdeľuje a dožičte každému žiť životom skutočne ľudským podľa svojho presvedčenia.

K tejto snahe vyprosujem Vám všetkým, ktorí majú zmysel pre spravodlivosť, slobodu, pravdu a lásku a vôbec pre všetko, čo dvíha mravnú, sociálnu i kultúrnu úroveň všetkých obyvateľov nielen našej vlasti, ale v celom svete a pozbaví ho strachu pred vojnovými a inými katastrofami, Božiu pomoc a tie Jeho dary, ktoré Vás uspôsobia pretvoriť našu vlasť a s ňou celú našu planétu na zemský raj, nielen na pohľad, lež na ten opravdivý.

S patričnou úctou

Mons. Viktor Trstenský,  
r.kat. kňaz m. sl.

Na vedomie:

Dr. Gustáv Husák, prezident ČSSR, Praha - Hradčany,  
Dr. Peter Colotka, CSc. - predseda vlády SSR, Bratislava.  
Dalibor Hanes, člen ÚV KSČ, predseda snemovne národov FZ ČSSR,  
Cirkevní predstavitelia ČSSR,  
Masovokomunikatívne prostriedky ČSSR.



## Spoveď a nový Kódex cirkevného práva.

Druhý vatikánsky koncil nariadil, aby sa "obradu a formuly sviatosti zmierenia upravili tak, aby jasnejšie vystihovali povahu a účinky tejto sviatosti" /SC 72/. V roku 1973 vyšiel obnovený poriadok sviatosti zmierenia /Ordo Paenitentiae, OP/, ktorý si vytýčil za cieľ opraviť chyby, ktoré sa vyskytovali v spojitosti s obradom pokánia alebo so spoveďou. Nový Kódex najdôležitejšie predpisy z neho zachytil v kánonoch. Z nich sa pokúsime v krátkosti zhrnúť predpisy nového Kódexu ohľadom spovede a spovedania.

### F o r m y . . r o z h r e š e n i a .

a/ Nový Kódex znovu vyjadruje tradičnú cirkevnú zásadu, že pre katolíkov, žijúcich v ťažkých hriechoch, je len jediný spôsob zmierenia sa s Bohom a Cirkvou, a tým je osobná, individuálna spoveď a rozhrešenie. Od tohto predpisu oslobodzuje len to, ak je spoveď fyzicky alebo morálne nemožná /C. 860/. Z toho nasleduje, že kresťania majú vedieť a kňazi to majú zdôrazňovať, že z m i e r e n i e s B o h o m n a s t á v a u ť v o k a m i h u l ú t o s t i alebo v okamihu rozhodnutia sa zadostučiniť a vyspovedať sa. Teda veriaci si majú navyknúť po hriechu čo najskôr oľutovať svoj čin a zadostučiniť zaň. Čiže majú ľutovať a urobiť niečo dobré, a to aj vtedy, ak pôjdu na spoveď o nejaký čas neskôr.

b/ Všeobecné rozhrešenie, čiže spoločné rozhrešenie väčšieho počtu veriacich bez osobného vyznania hriechov, nový Kódex povoľuje len pri bezprostrednom ohrození života, čiže v takých situáciách, v ktorých by počas dlhšieho času nebol možný iný spôsob rozhrešenia /OP 31, c. 961/.

Tomuto predpisu predchádzala dlhá diskusia a určite bude aj pokračovať. Avšak sotva sa dá pochybovať o psychologicko-pedagogickom a náboženskom význame, ktorý má individuálna spoveď pre duchovné vedenie veriacich, ktorý chce kánon chrániť. Aj u nás sa vynorila otázka, či by na väčšie sviatky alebo z príležitosti púti - keď sa pre nával nemôžu všetci vyspovedať - nebolo potrebné alebo užitočné spoločné rozhrešenie? Táto otázka sa zdá byť oprávnená. Oproti tomu oprávnená je i odpoveď: mohli sa najradšej spovedajú práve z príležitosti veľkých sviatkov alebo púti. Ak by si takto vyriešili spoveď všeobecným rozhrešením, zbavili by sa všetkej tej sviatostno-duchovnej pomoci, ktorú poskytuje osobná, individuálna spoveď a k nej patriace poučenie. Avšak konkrétnou príčinou jednoznačného odmietnutia spoločného rozhrešenia je, že v niektorých krajinách /napr. Holandsko, časti Švajčiarska/ sa vyvinula nesprávna prax, následkom ktorej spoločné rozhrešenie takmer úplne vytlačilo osobnú spoveď a toto bolo spojené s rôznou duchovnou škodou.

c/ Ale aj naďalej sa odporúča slávenie spoločnej kajúcej pobožnosti, v ktorej je zahrnutá individuálna spoveď. Táto forma upozorňuje aj na spolupatričnosť vzťahu medzi hriechom a zmierením / c. 959, 960/ a "je najlepšou formou pre náš ľud, kde je to uskutočniteľné".

### S p o v e d n á p r á v o m o c /jurisdikcia/ .

Významnou novinkou nového Kódexu je, že rozšíril kňazskú jurisdikciu. Doteraz mohol kňaz spovedať mimo svojej diecézy alebo štátu len so zvláštnym povolením. V zmysle kánonu 967 kňaz, ktorý dostal právomoc spovedať od svojho ordinára /alebo od zákonitého cirkevného predstaviteľa/, môže spovedať na celom svete, okrem prípadu, že mu miestny ordinár túto právomoc odberie.



## a/ Rezervované tresty.

Závažnosť niektorých hriechov Cirkev už od dávnych čias zdôrazňuje tým, že nie každý kňaz ich môže rozhrešiť, ale v niektorých prípadoch pápež /alebo ním poverený orgán/, v iných zasa miestny ordinár /alebo ten, koho on splnomocní/. V týchto tzv. "rezervovaných prípadoch" Cirkev obmedzuje jurisdikciu spovedníkov.

Cieľom rezervovania hriechov je, aby si hriešnik uvedomil závažnosť hriechu, respektíve, aby trest odrádzal iných od konania podobných previnení.

Podobne ako v predchádzajúcom, aj v novom Kódexe sú rôzne tresty za prečiny. Kódex rozoznáva "polepšujúce tresty", čiže censúry, ktoré majú v prvom rade za cieľ polepšenie hriešnika a rozoznáva "tresty odčisťujúce", ktorých cieľom je nahradiť, odčiniť hriech. Ďalej sú samým právom vynesené tresty "latae sententiae", do ktorých vinník upadne automaticky spáchaním prečinu. A sú tresty "ferendae sententiae", ktoré má alebo môže udeliť predstavený a vinníka zaväzujú, až keď boli uložené. Medzi trestami "latae sententiae" rozoznávame tri druhy:

1. exkomunikáciu - vyobcovanie,
2. interdikt - cirkevný zákaz,
3. suspenziu - zadržanie.

Nás v tomto prípade zaujímajú tresty "latae sententiae" - samým právom vynesené tresty, zvlášť exkomunikácia a interdikt, pretože tieto v prvom rade spadajú do oblasti nášho pôsobenia, čiže spovedania. Tieto zakazujú prístup k sviatostiam od okamihu spáchania hriechu a len patričná cirkevná vrchnosť môže oslobodiť spod týchto trestov /c. 1331-1333/.

Do trestu "latae sententiae" len vtedy môže niekto upadnúť, keď spáchaná vina je ťažká a dokonaná. Napr. chcieť abortus-potrat je ťažkým hriechom, ale osoba je exkomunikovaná len vtedy, ak potrat nastal a ak vinník vedel, že jeho skutok je spojený s ťažkým cirkevným trestom /c. 1321, 1328/. Po censúry teda neupadá ten, kto nevedel, že spáchaním hriechu upadá do cirkevného trestu, kto kopal pod fyzickým nátlakom alebo pod veľkým strachom a kto ešte nedovršil 16. rok života /c. 1323/.

## b/ Druhy rezervovaných trestov.

Oproti starému právu, nový Kódex vo veľkej miere znížil počet rezervovaných trestov a pozná len dva druhy censúr :

- Apoštolskej stolici - pápežovi vyhradené vyobcovanie
- ordinárovi rezervované tresty.

Do trestu Apoštolskej stolici vyhradeného vyobcovania upadá ten, kto :

1. konsekrované eucharistické spôsoby zneuctí alebo používa na zlé ciele /c. 1367/,
2. použije fyzické násilie voči rímskemu pápežovi alebo ho zavraždí /c. 1370, 1397/,
3. kňaz, ktorý dáva aj tak neplatné rozhrešenie spoluvinníkovi v hriechu proti 6. Božiemu prikázaniu, okrem nebezpečenstva smrti /c. 1378/,
4. biskup, ktorý bez pápežského povolenia svätí niekoho za biskupa a tiež ten, kto vysviacku prijíma /c. 1382/,
5. spovedník, ktorý priamo /direktne/ poruší spovedné tajomstvo /c. 1388/.



~~Do cenzúry vyobcovania alebo interdikciu, rezervovanej ordinárovi,~~  
upadá :

1. odpadlík od viery, heretik a schizmatik /prirodzene, nie sú vyobcovaní tí, ktorí sa narodili a žijú v spoločenstvách inej viery/;
2. kto použije fyzické násilie proti biskupovi /c. 1370/;
3. kto sa proti pápežským rozhodnutiam odvolá na koncil alebo na biskupskú synodu /c. 1372/;
4. kto sa ako kňaz pokúsi konať liturgický úkon svätej omše alebo sviatostnej spovede /c. 1378/;
5. kto falošne obviní spovedníka u cirkevného predstaveného z prečinu navedenia na hriech proti 6. Božiemu prikázaniu z príležitosti spovede /c. 1390/;
6. kto prevádza umelý potrat a nastal účinok /c. 1398/;
7. samým činom je suspendovaný kňaz alebo rehoľník s večnými sľubmi, ak sa pokúsil o manželstvo, hoci len civilným spôsobom /c. 1394/.

#### Tresty "ferendae sententiae"

Nový Kódex veľmi znížil počet rezervovaných trestov, ale v jednotlivých prípadoch predpisuje, že aj keď tieto nevzťahujú na seba "latae sententiae" cirkevné tresty, zostáva miestnym ordinárom povinnosť, aby ťažkým trestom, prípadne cenzúrou postihli vinníka najmä v týchto prípadoch :

- Cenzúrou alebo iným právnym trestom treba postihnúť rodičov alebo tútorov, keď dajú pokrstiť alebo vychovávajú svoje deti v nekatolíckej viere /c. 1366/.
- Interdiktom alebo iným ťažkým trestom treba postihnúť tých, čo napádajú cirkevnú jednotu, ktorí podnecujú k neposlušnosti voči pápežovi a biskupom a ktorí rozširujú Svätou stolicou odsúdené tézy alebo doktríny /c. 1371-1375/.
- Právnym trestom treba postihnúť tých, ktorí fyzicky napadnú kňazov alebo rehoľníkov /c. 1370/.
- Právnym trestom treba postihnúť tých, ktorí prekážajú cirkevnej službe, uplatňovaniu cirkevnej moci a slobodnému umiestňovaniu kňazov /c. 1375/.
- Interdiktom alebo suspenziou treba postihnúť toho, kto pre simóniu vysluhuje alebo prijíma sviatosti /c. 1380/.
- Právnym trestom treba potrestať toho, kto sľúbi alebo obdaruje cirkevného predstaveného s tým úmyslom, aby dostal protiprávne úľavy /podobne treba potrestať aj toho, kto prijal takýto dar- c. 1386/.
- Ťažkým trestom treba postihnúť toho, kto pred verejnosťou alebo cez masovokomunikačné prostriedky hreší, nadáva alebo amorálne hovorí alebo rozecuje nenávisť proti náboženstvu a Cirkvi /c. 1369/.
- Suspenziou treba potrestať kňaza, ktorý žije v konkubinate /c. 1395/ alebo ktorý počas spovedi nahovára penitenta na hriech proti 6. Božiemu prikázaniu /c. 1387/.

#### c/ Oslobodenie spod cenzúr

Oslobodenie spod cenzúr sa v podstate zhoduje s predchádzajúcimi predpismi. Podľa práva rezervované tresty môžu odpustiť :

- tie, čo spadajú pod Apoštolskú stolicu - Apošt. stolica /c. 1354/;
- v ostatných prípadoch miestny ordinár /alebo v spovedi hociktorý biskup /c. 1355/.

V nebezpečenstve smrti každý kňaz môže rozhrešiť od každej viny a trestu. Ak sa však penitent uzdraví, musí podať rekurz.



V naliehavom prípade /casus urgens/ každý spovedník môže rozhrešiť od "latae sententiae" vyobcovania a interdiktu /teda tu už nie každý kňaz, ako v nebezpečenstve smrti, ale iba ten, ktorý má jurisdikciu/. Naliehavý prípad môže nastať z dvoch príčin :

1. Keď by z odloženia rozhrešenia nastalo veľké pchoršenie, alebo by bolo ohrozené dobré meno penitenta, alebo by hrozilo prezradenie spovedného tajomstva.
2. Keď je penitentovi obtiažné zotrvať v stave ťažkého hriechu, alebo by nevedel zniesť výčitky svedomia, resp. by nevedel zostať bez sviatostnej pomoci dotiaľ, kým by si spovedník zadovážil potrebnú právomoc k rozhrešeniu /c. 1357/. Táto situácia sa najčastejšie vyskytuje.

### O b n o v e n i e   d u c h a   p o k á n i a .

Nový Kódex vo všetkom predpokladá poznanie koncilových, resp. pokoncilových rímskych nariadení. Základy obnovenia pokánia zhrnul Ordo Paenitentiae /CP/ a s touto témou sa zaoberala biskupská synoda v roku 1983. Po objasnení spomínaných právnych predpisov, považujeme za potrebné krátko poukázať na tie praktické smernice, ktoré obsahuje CP a ktoré dala biskupská synoda a ktoré sú východiskom pre obnovu pokánia.

#### a/ Pokánie, obrátenie.

V našich časoch sa spoveď dostala do krízy. Jednou z hlavných príčin tejto krízy je, že mnohí mýlne vysvetľovali sviatosť zmierenia. Videli v nej akýsi rozhrešovací automat, od ktorého sa dnešný človek odťahuje. Oproti tomuto názoru Cirkev stále zdôrazňuje, že jedným zo základných prvkov sviatosti zmierenia je konečné rozhodnutie : obrátenie, zmierenie sa s Bohom a zmierenie sa s ľuďmi.

Pokánie je dôležitejšie ako spoveď, lebo túžba po obrátení musí predchádzať spovedi, resp. je podmienkou plodného pristúpenia k sviatosti zmierenia. Práve pre toto je výchova k pokániam dôležitou úlohou kňazov, spovedníkov. Ich úlohou je, aby častejšie rozprávali veriacim o význame neustáleho pokánia. Nezabúdajme, že za krízu v ktorej sa nachádza spoveď, sú zčasti zodpovední spovedníci. Dnešný človek nečaká od spovedi len ľahké oslobodenie sa od hriechov, ale očakáva aj vedomé duchovné vedenie. Konkrétne, každá spoveď má v penitentovi prebúdzajúcu dôležitosť významu jeho napredovanie na ceste k Bohu, resp. treba pravidelne ponúkať pomoc kajúcnikom, aby boli vždy "o jeden krok" bližšie k Bohu.

#### b/ Formy zmierenia sa s Bohom.

Niektorých priviedlo do pomykova, že novšie cirkevné smernice čiastočne ponechávajú nezmenenú spovednú prax /OP 7, c. 988/, čiastočne zase akoby si protirečili, keď spomínajú, že sa netreba vyspovedať zo všetkých hriechov. Dokonca aj predpis nového Kódexu o povinnosti ročnej spovede sa vzťahuje len na ťažké hriechy /c. 989/. O čo tu vlastne ide?

Človek v duši spontánne cíti, že keď porušil Boží mravný poriadok, musí toto napraviť. Ale je veľmi nebezpečné ak si človek myslí, že jedinou formou zmierenia sa s Bohom je spoveď. V lepšom prípade sa stáva to, že kvôli tomuto názoru sa chce častejšie spovedať. Horší prípad nastane vtedy, keď človek, vidiac, že pri každej spovedi sa musí vyznávať z tých istých previnení, úplne sa vzdá nádeje na znovuzrodenie alebo celkom stratí chuť pristupovať k spovedi. Cirkev v spojení s týmto upozorňuje, že sa netreba vyspovedať zo všetkých hriechov, ale po každom hriechu sa treba obrátiť k Bohu, čiže treba sa usilovať zadosťučiniť za všetky hriechy.



Zadostučinenie - zmierenie sa s Bohom - má veľa foriem : sú to modlitba, pôst a konanie skutkov milosrdenstva. Spoveď je potrebná len v prípade ťažkých hriechov.

Prví kresťania sa spovedali len z ťažkých hriechov, ale vedeli, že aj za malé hriechy treba zadostučiniť.

Tým teda, ktorí sa sťažujú, že stále upadajú do predošlých chýb /čiže väčšina penitentov/, treba odporúčať, aby v každom prípade olutovali hriech a aby sa tak zmierili s Bohom, že čím skôr urobia niečo dobré.

#### c/ Zmierenie sa s ľuďmi.

Zvlášť musíme podčiarknúť, že podmienkou zmierenia sa s Bohom je zmierenie sa s ľuďmi. Ježiš hovorí: "Keď teda prinášaš svoj dar na oltár, a tam ti príde na um, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar pred oltárom a choď sa najprv zmieriť so svojim bratom, a potom sa vráť..." /Mt 5, 23/. Pre Ježiša teda pokánie znamená konkrétny skutok, ktorý sa má v prvom rade prejavovať v láske k blížnemu /1 Jn 4, 20/. Základnou formou zmierenia sa s bratmi je zmierenie sa s cirkevným spoločenstvom. Nové smernice, vzťahujúce sa na sviatosť zmierenia, opätovne prízvukujú: musíme si uvedomiť, že hriech nie je osobná vec, ale také udalosť, ktorá ťažko zraňuje aj blížnych, resp. ochudobňuje o milosť celé kresťanské /aj ľudské/ spoločenstvo. Spoločný obrad zmierenia, zvlášť spoveď v jeho priebehu, je spomedzi mnohých veľmi vhodnou príležitosťou k tomu, aby sa upozornilo na spoločenský charakter hriechu, resp. na potrebnosť zmierenia sa so spoločenstvom veriacich /OP 5, c. 959, 960/.

Teológia, 1984, III., 61-64.

- o -

Mojí drahí !

"Pretože Pán je dobrý a zvlášť k tým, čo sa k nemu utiekajú, pritúlme sa k nemu celou svojou dušou, celým srdcom, celou silou, aby sme žili v jeho svetle, videli jeho slávu a požívali milosť nebeského potešenia. Pozdvihnime sa k tomu dobru..." /sv. Ambroz/.

Nijaké mrzké slovo nech vám nevychádza z úst, ale iba dobré, také, čo je na osch podľa potreby a ktoré prináša tým, čo ho počujú. A nezarmucujte svätého Ducha Božieho, ktorým ste označení ako pečatou pre deň vykúpenia.

Odstráňte od seba všetku trpkosť, rozhorčenosť, hnev, krik, rúhanie a všetku zlosť. Buďte si navzájom láskaví a milostiví; odpúšťajte si navzájom, ako aj Boh vám odpustil v Kristovi... /Ef 4, 29-31/.

S prosbou ku tomu Pánovi o milosť, ktorý Vás uschopní tak Ho oslavovať svojím zmýšľaním i konaním, aby ste mohli užívať dar nebeského potešenia a s vďačným pozdravom v láske Jeho i Sedembolestnej oddaný

mons. Viktor Trstenský,  
r.k. kňaz m.sl.

Trstená, Veľká noc 1986

- o -

28. marca 1986 sa mons. Trstenský dožil veku 78 rokov a 29. júna sa dožíva 55. výročia vysvätenia za kňaza. Aj touto cestou mu prajeme veľa Božieho požehnania do ďalších rokov práce v Pánovej vinici!



## Nová choroba AIDS, daň za ľudskú nemravnosť?

Počet prípadov narastá geometrickou radou a každý 10 mesiacov sa zdvojnásobuje. Od roku 1981 v Spojených štátoch zomrelo asi 4 000 ľudí, chorých je do 20 000 a 0,5 až 1 milión - podľa rôznych odhadov - nakazených vírusom, avšak choroba sa u nich ešte neprejavila.

Dr. Gottlieb bol jedným z prvých, ktorí objavili príznaky tejto choroby u svojich štyroch pacientov v USA a upozornil na ňu Stredisko pre kontrolu chorôb v Atlante. Toto Stredisko vydalo v júni 1981 správu o novej chorobe - a za tri mesiace bolo už hlásených sto prípadov. Začalo sa hovoriť o chorobe homosexuálov. U nich a u ľudí s častou výmenou sexuálnych partnerov sa choroba začala najskôr vyskytovať.

Vírus AIDS /Acquired immunodeficiency syndrome - získaný imuno-deficitný syndrom/ sa vyskytuje u opice kočkodana zeleného, ktorý môže napadnúť a pohryznúť človeka a tak preniesť vírus. Hoci nemáme presné údaje, virológovia predpokladajú, že touto chorobou je nakazených asi 5 % obyvateľov strednej Afriky.

Vírus bol po prvý raz izolovaný v máji 1983 skupinou vedcov z Pasteurovho ústavu v Paríži, ktorí ho označili ako LAV a o niečo neskôr Američania ako HTLV III. Pravdepodobne ide o vírus zo skupiny retrovírov /možno aj inej skupiny vírov/, ktorý pôsobením enzýmu inverzná transkriptáza ničí T lymfocyty - druh bielych krviniek - ktorých úlohou je koordinovať obranný systém v organizme. Tento vírus sa v bielych krvinkách rozmnožuje tisíckrát rýchlejšie ako iné vírusy.

V prvej fáze choroby dochádza k výskytu únavy, hnačkám, strate hmotnosti, horúčkam, zväčšeniu lymfatických uzlín. Táto fáza s anglickým názvom ARC môže, ale nemusí prejsť do AIDS. Pritom nie každý, kto je napadnutý vírom, stáva sa jeho obeťou. U väčšiny ľudí dochádza k akémusi spolužitiu s vírusom bez žiadnych alebo iba malých príznakov choroby, čo zatiaľ vedci nevedia zdôvodniť. Inkubačná doba je 4 - 7 rokov.

V súčasnosti pripadá v Spojených štátoch na každých 12 000 prípadov asi 5-10 ľudí s formou ARC. Iné zdroje uvádzajú 1-3 milióny Američanov ako nosičov vírusu. Doteraz najviac prípadov AIDS bolo zistených v meste Bella Glade na Floride, kde zo 17 000 obyvateľov bolo zistených 46 prípadov. Vírus sem bol zanesený z Afriky cez Karijskú oblasť do Ameriky a odtiaľ do Európy. Vyskytli sa prípady úmrtia i v ČSSR a ZSSR.

Údaje z USA a Európy poukazujú na to, že zlyhanie obranného systému organizmu omnoho častejšie postihuje mužov ako ženy. A zasa častejšie homosexuálov, ktorí striedajú veľký počet partnerov /počet postihnutých na AIDS u nich je až 78 %/, prostitútky a promiskuitné ženy, t.j. tie, ktoré často striedajú sexuálnych partnerov.

Testy na zistenie choroby sú vypracované. V 2 % prípadoch bola choroba prenesená transfúziou nakazenej krvi. Okrem toho sa prenáša krvou - oderkami pokožky - pohlavným stykom, spermiami, slinami /napr. i bozkom/. Je pravdepodobné, že tehotné ženy, choré na AIDS alebo infikované vírom, tento prenášajú na svoje nenarodené deti.

Choroba sa zatiaľ nedá vyliečiť a nakazený zomiera. Liek HPA 23, ktorý objavil tým pracovníkov Pasteurovho ústavu v Paríži pod vedením prof. Luka Montaignera, potlačuje rast vírusu, ale AIDS môže po 1-2 mesiacoch znova vzplanúť.



## Abbé Pierre - zakladateľ hnutia Emauz.

---

Abbé Pierre, vlastným menom Henri Grouès, je francúzsky kňaz, ktorý v povojnovej Európe a neskôršie aj inde na svete bol známy ako "smetiarsky monsignor, brat a obranca bezprístrešných, vydedencov ľudskej spoločnosti a chudobných".

Sám sa takto predstavil Bernardovi Chevalierovi, ktorý mal s ním dlhé rozhovory a neskôršie ich vydal v knihe "Emmaus ou venger l'homme":

"Volám sa Henri Grouès. Narodil som sa v Lyone 5. augusta 1912. Som piaty spomedzi ôsmich detí.

Prvým veľkým darom, ktorý som dostal v živote, bola istotne sila a hĺbka jednoty medzi mojou matkou a mojím otcom. Zdravie môjho otca vždy bývalo chatrné, ale v mojich spomienkach on vždy bol odvážny, zavše aj veselý a udatný v zodpovednosti, podporovaný matkou až do krajnosti svojich síl, keď ho neskôršie choroba urobila takmer nepohyblivým v častom bóli.

Rodina môjho otca pochádzala z najvyššie položenej obce po Saint-Véran, z Fouillouse, neďaleko Barcelonnette, z kraja, kde sa stretá drsnosť vysokých hôr s príjemným svetlom Provensálska.

To, čo sme sa v dospievajúcom veku naučili zo života nášho otca, nás usmerňovalo dívať sa do diaľky. Po otcovej smrti v osemnástich rokoch po vojenskej službe stal sa hlavou rodiny. Jeho otec ako obchodník s látkami bol veľkodušný a horlivý vo viere a usilovne sa zúčastňoval na nočných poklonách v kostole Saint-Nizier v Lyone, ale jeho obchod nebol úspešný. Možno ho aj zanedbával. Keď umrel,



vôbec. Tento objav na mňa hlboko zapôsobil..."

Ďalšia príhoda z detstva zanechala u neho hlboký dojem. Jedného dňa pri raňajkách ukradol zo stola marmeládu a vinu zvalil na jedného z bratov. Rodičia sa však dozvedeli pravdu a malého Henriho potrestali za klamstvo tým, že mu zakázali ísť s členmi rodiny na bohatú hostinu. Henri ostal sám doma. Keď sa vrátili z hostiny, jeden z bratov mu oduševnene rozprával, čo všetko tam zažil. Henri mu odvrkol: "Čo ma do toho, keď som tam ja nebol!" Otec začul jeho odpoveď, zavolať si chlapca k sebe a spokojne mu povedal: "Henri, počul som, čo si povedal bratovi. Ako je možné, že si si neuvedomil, čo strašného si povedal? Teda nie si šťastný, keď iní sú šťastní? Vari sa zaujímaš len o seba samého? To je naozaj smutná vec!"

"Nikdy som na to nezabudol - hovorí abbé Prierre - na utrpenie svojho otca. Nevolať ma, aby ma potrestal, ale mi dal čosi, čo nosil hlboko v srdci: bolelo ho, že som nebol dobrý. Som presvedčený, že táto príhoda z ranej mladosti ma silno poznačila na celý život".

Aby sme lepšie mohli sledovať jeho život, pozreme sa na hlavnejšie zastávky jeho pozemskej púte :

1912 : 5. augusta sa narodil v Lyone;

1918 : študuje u františkánov a potom u jezuitov v Lyone;

1931 : rozdeľuje svoje rodinné dedičstvo charitatívnym dielam a vstupuje ku kapucínom;

1938 : je vysvätený za kňaza;

1939 : účinkuje ako kaplán v bazilike sv. Jozefa v Grenoble;

1939-40 : vo vojenskej službe;

1940-41 : zotavuje sa a je nemocničným kaplánom v La Mure;



- 1941-42: kaplán v sirotinci La Côte-Saint-André;
- 1942-44: pracuje v podzemnom hnutí;
- 1944-45: kaplán pre námorníkov v Casablance a v Paríži;
- 1945-51: poslanec;
- 1949 : vypracúva návrh na uznanie námety svedomia;
- 1949-54: založenie spoločenstiev Emauz;
- 1954 : zakladá bulletin "Faimés et Soifs";
- 1955 : navštevuje Spojené štáty a Kanadu;
- 1957-58: navštevuje Holandsko, Portugalsko, Rakúsko, Indiu; ochorie v Ženeve a zotavuje sa v Savojsku;
- 1958-59: dáva konferencie pre spoločenstvá hnutia Emauz v Libanone, v Skandinávii a v Južnej Amerike;
- 1959-65: konferencie vo Francúzsku, v Gabone, Senegale, Nemecku, Taliansku, Kanade, v Japonsku, na Kórei, v Ruande a v Indonézii;
- 1969 : organizuje prvé svetové stretnutie hnutia Emauz v Montreále;
- 1974 : tretie svetové stretnutie hnutia Emauz v Paríži;
- 1975 : dostáva zlatú medailu Alberta Schweitzera od Fundácie Goethe.

Jeho životným dielom je nepochybne svetové hnutie Emauz. Ako vzniklo toto hnutie? Sám abbé Pierre o tom píše :

"Namiesto, aby som povedal: 'Si nešťastným úbočiacom, preto ti dám byt, prácu a peniaze', okolnosti ma prinútili povedať pravý opak.



môj otec musel vziať na seba všetky ťarchy: likvidoval podnik, všetky utržené peniaze odovzdal matke a sestrám a odišiel do Mexika, kde sa už predtým usadili niektorí príbuzní a priatelia z okolia Barcelonnette. Na lodi sa naučil prvé španielske slová. Odtiaľ sa ako húževnatý robotník usiloval zlepšiť život svojich, ktorí ostali vo Francúzsku. Po návrate do vlasti sa oženil s mojou matkou, ktorej otec bol riaditeľom obchodného podniku so záclonami v Tarare. Stal sa správcom niekoľkých spoločností a okrem riadneho zamestnania sa venoval zvlášť službe druhým... Venoval im veľa času a veľa síl. Neskoršie som objavil jeho účasť aj na inom, typicky lyonskom združení 'nemocničná služba'. išlo o akési bratstvo, ktorého členovia pochovávali chudobných mŕtvych a v noci sa modlievali pri ich lôžkach. Keďže sa tento zvyk pomaly tratil, zvolili si iný spôsob služby. V meste si prenajali izbu, v ktorej sa stretávali každú nedeľu ráno so žobrákmi, prichádzajúcimi tam zo všetkých strán mesta. Raz v nedeľu ráno, keď sme nemali vyučovanie náboženstva v kolégiu jezuitov, na ktorom som študoval s bratmi, otec povedal mamke: 'Vezmem Leona a Henriho so sebou!' Mal som vtedy 12 rokov a nevedel som, kam chodieval môj otec každé ráno v nedeľu. Ocitli sme sa v izbe, v ktorej boli páni, priatelia môjho otca, ktorých som zavše vídaval pri stole alebo v salóne nášho domu. Boli oblečení iba v košeliach a okolo nich asi 50 žobrákov. Holili ich, strihali im vlasy, očisťovali od vši a potom im pripravili aj raňajky. Zároveň sa usilovali pomôcť každému individuálnym spôsobom. Zdá sa mi, akoby som ešte aj teraz počul, čo povedal otec, keď sme sa vracali domov: 'Aké ťažko je viesť naozaj slúžiť tým, ktorí tak veľmi trpia!' Môj brat a ja sme s prekvapením objavili do teraz neznámu stránku jeho života a života



Mohol som mu iba povedať, čo bola pravda: 'Si hrozným nešťastníkom, ale ja ti nič nemôžem dať, lebo nič nemám... Som taký unavený, že nič nemôžem urobiť na tolké výzvy... Nechcel by si mi teda ty poskytnúť pomoc pomáhať druhým?'

Takto sa zrodilo hnutie Emauz, ktoré pekne opisuje Boris Simón vo svojej knihe "Handrári z Emauz". Abbé Pierre mu napísal slová, ktoré sú v knihe ako úvod:

"Milý Boris, chcel si rozprávať o hnutí Emauzy a preto si niekoľkokrát prišiel bývať medzi nás. Napísal si tú neľahkú knihu celým svojím srdcom, pravdivo, a predsa šetrne, ako to vyžadovali isté prípady. Nech sa nikto ne-  
-ýli: tvoja kniha nie je ospravedlnením toho, čo sme, moji kamaráti a ja, vykonali, je skôr rozprávaním o tom, čo sa nám prihodilo. Celkom ti uvedomujeme, že sme v dianí toho podivuhodného, drsného a tragického príbehu boli vedení. Vieme, že sa veľmi podobáme tomu, akí sme boli predtým, že nie sme lepší ako predtým; dostalo sa nám iba výsady, že sme boli akoby búrkou strhnutí do živého stredu vecí, do toho prameňa všetkého pravého života, ktorým je ľudské utrpenie; utrpenie, proti ktorému sa ľudia spolčujú, aby nezahynuli, a tak zachránili seba aj svojich blížnych.

Kiež by vzišlo z tvojej knihy hojné vnuknutie k tomu najvyššiemu poslaniu; kiež by tvoja kniha prebudila ľudské svedomie, kiež by podnietila vôľu k činom!

Jedného dňa mi istý desaťročný chlapec napísal:

'Bol som taký nešťastný bez domova... Bol som presvedčený, že všetci ľudia sú zlí. Teraz si však myslím, že som sa mýlil. Možno, že je viac dobrých ľudí než zlých. Ale ja som to nevedel....'



"Večná Bytosť je Láska, budúcnosť je viac ako to, čo príde. Čas je na to, aby sme sa naučili milovať; je na stretnutie, ktoré je také veľké ako bezhraničný hlad a smäd vložený do duše každého človeka..."

Oslepený touto jednoduchou, ale náročnou pravdou, abbé Pierre sa pýta :

"Kto má niesť toto posolstvo svetu?" Odpoveď je pre neho jasná: "Cirkev, každý z nás!"

Ťažkosti vznikajú, keď sa máme vydať na cestu tohto svedectva. Ako ho prinášať ľuďom? Ako urobiť, aby pšeničné zrnko rástlo, aby vytvorilo klas a prinieslo úrodu? Azda ho máme zatvoriť do skrinky, alebo siať na pomýlenom mieste a v pomýlenom čase? Podobenstvo o pšeničnom zrnku dobre vyjadruje základnú skúsenosť abbé Pierra a postupné dozrievanie jeho intuície: byť hlasom posolstva Božej lásky k človekovi.

Sedem rokov, ktoré strávil abbé Pierre v kapucínskom kláštore, pripomínajú nám pšeničné zrnko, strážené ako klenot. V čase od 19 do 26 rokov v styku s františkánskym duchom abbé Pierre prežíval v izolácii prvú skúsenosť absolútnej Bytosti, Lásky a dospel k adorácii, k poklone.

"Už sa neviem modliť inakšie - vyznáva - ako opakovaním slov: Kláňam sa ti, Bože, ktorý si taký žiarivý vo svojej bytosti, ale taký nepochopiteľný... a jednako som istý, že si v každom prípade Láska".

Táto skutočnosť poznačí celé jeho poslanie. Aj keď Prozreteľnosť vytrhne zrnko z úkrytu, aby ho zasiala do otvoreného poľa, on nesie túto skúsenosť stále so sebou a je za ňu vďačný otcom kapucínom a mlčaniu ich kláštora. Uprostred apoštolských námáh uznáva: "Som presvedčený, že ak sa dnes duchovne necítim



celkom prázdny, suchý a na nič-súci, to dlhujem tým pustovníckym rokom".

Synovcovi, ktorý ho prosí, aby mu vysvetlil, čo ho pohlo k takému životu, odpovie:

"Zdá sa mi, že celá práca, ktorú som vykonal, je pre mňa na tej istej úrovni ako poklona, a to v tom zmysle, že ide o pozvanie, ktoré prijímam, ktoré počúvam a ktoré ma raz prinúti padnúť na kolená, inokedy zas ma privádza k spoluúčasti". Takto sa u neho zrodila neprekonatelná vášeň k človekovi, ku každej ľudskej bytosti. Pre neho človek je osoba a "osoba je čosi, čo má hodnotu nielen samo osebe, ale aj nakoľko je znakom čohosi iného", totiž Boha. Keďže Boh je láska, každá osoba je posvätná. Z toho poňatia osoby vyplývajú dvaja najväčší nepriatelia človeka: sebecko a nenávisť.

Po siedmich rokoch kláštorného života abbé Pierre opúšťa kapucínov a začína novú etapu svojej životnej skúsenosti. Začína siat', ale na miesto a v čase, ktoré mu čoskoro ukážu ako pomýlené. Jeho novým poľom bola politická činnosť: najprv tajná činnosť v odboji a potom šesť rokov parlamentárneho života. Keď opúšťa kláštor, namýšľal si, že politická moc by mohla byť ideálnym prostriedkom na pomoc chudobným. Čoskoro však zbadal, že tento prostriedok, hoci užitočný a nevyhnutný, predsa bol celkom neprimeraný cieľu, ktorý si vytýčil. Sklamanie ho nútilo hľadať inú cestu. Tou cestou bola emauzská cesta.

"Obdobie parlamentárnej činnosti mi pripadá ako čosi cudzie - priznáva sa. Nemám k tomu čo povedať. Ten čas ostáva pre mňa temným obdobím". Takto v ňom začala dozrievať potreba novej syntézy.

"Keď sa odborníci dostanú k moci, veľmi skoro stratia poznanie skutočných prvoradých



Kiež by tvoja kniha urýchlila deň, kedy ani jediné dieťa na celom svete nebude v pokušení sa domnievať, že ľudia sú zlí..."

Autor sa priznáva, že knihu "Handrári z Emauz", a hlavne jej svedectvo, diktovali "druhovia z Emauz v studenom vetre rumovísk alebo pri svetle kahanca v starom vagone, v bahne na staveniskách..." Kniha vyšla aj v českom preklade v nakladateľstve Vyšehrad v Prahe.

Abbé Pierre vysvetľuje hnutie podobenstvom: "Voči pšeničnému zrnku možno zaujať tri myšlienky a postoje. Prvý vraví: 'Pozri sa len na ten obdivuhodný tvar, na tú farbu, na ten lesk. Uchovajme ho v nejakej skrinke ako klenot!'

Druhý však rozhorčene protestuje: 'Ty si blázon! Nevidíš, že v tomto malom zrnku sa skrýva budúci klas, žatva? Chytré ho vyber zo skrinky a ponáhľaj sa ho zasieť! Jeho cena je v tom, čo sa z neho stane.'

Ale v tomto odôvodnenom proteste proti nesprávnej obmedzenosti prvého hľadiska, druhý azda v netrpezlivom zápale stratí zrnko, lebo nebude dbať na zákony jeho existencie a premeny, a zaseje ho na pomýlenom mieste a v pomýlenom čase.

Teda je potrebné, aby zasiahol tretí, ktorý je schopný vidieť celú skutočnosť vo všetkých rozmeroch jestvovania a života tohto zrnka. V skutočnosti tu však nehovoríme o zrnku pšenice, ale o človekovi".

V dobrodružnom živote a v poslanstve tohto "smetiarskeho monsignora" je akási ústredná intuícia, ktorá je jasná už od počiatku. Ale aby celkom dozrela, musela prejsť cez rozličné fázy a skúsenosti. Túto intuíciu abbé Pierre opisuje takto:



prvorodých potrieb. Moc je slepá, najubíjajúcejšie úzkosti sú hluché. Ako umožniť stretnutie tých, čo vedia, s tými, čo môžu?" To bolo skutočné ťažisko problému. Zo skúsenosti vylúčil rovinu politických strán: namýšľať si, že rozvoj človeka sa dosiahne pomocou politických nástrojov je to isté, ako siat pšeničné zrnko mimo sezóny a mimo patričného miesta. Jediné miesto je sám človek vo všetkých svojich zložkách. Niektorí boli za prítomnosť kresťanov v komunistickej strane. Abbé Pierre im odpovedal:

"Kresťania majú stretnúť svojich komunistických bratov nie v strane, ale zreteľne inde". Majú sa stretnúť priamo s človekom.

Abbé Pierre prišiel k presvedčeniu, že ľudia sa v skutočnosti nelíšia tým, že patria k rozličným politickým stranám, alebo tým, že sa jedni vyhlasujú za veriacich a iní zase za neveriacich, ale sa líšia tým, že jedni "prejavujú modloslužbu sebe samým", kým iní "komunikujú", podieľajú sa. To znamená, že jedni sú egoisti, kým druhí milujú iných ako bratov a sestry. Skutočný rozlišujúci znak nie je ani moc ani peniaze, ale láska. "Ani pomocou všetkých peňazí, čo sú na svete, nemožno urobiť ľudí, kým pomocou ľudí, ktorí milujú, možno urobiť všetko, vrátane potrebných peňazí". Odtiaľ pochádza jeho úsilie vzbudiť vo svete lásku. Odtiaľ vyšla aj jeho intuícia "emauzského hnutia", ktoré znamená najzrelejšiu etapu jeho poslania.

Abbé Pierre umiestnil svoje Emauzy do konkrétnych ľudských problémov. Charakteristickou črtou Emauz je, že to nie je jednoduchý charitatívny podnik, akých je pomerne veľa po celom Paríži: útulky, nocľahárne, domovy a inštitúcie, v ktorých mnohí chudobní nachádzajú pomoc a strechu nad hlavou. Vonkajšia a



požadujeme sociálne reformy, jednak prijímame všetkých nešťastníkov, ktorí k nám prichádzajú. Práve to tvorí našu silu!"

Jeho svetové hnutie Emauzy najlepšie pochopíme, ak si prečítame jeho "stanovy" a Manifest.

"Naše meno Emauzy pochádza z palestínskej dedinky, v ktorej niektorí zúfalcí znova našli nádej. Toto meno vyjadruje pre všetkých, veriacich i ateistov, naše spoločné presvedčenie, že len láska nás môže spojiť a viesť spoločne vpred.

Hnutie Emauzy sa zrodilo v novembri 1949 pri stretnutí:

- Ľudí, ktorí si uvedomili svoju výsadnú situáciu a svoju spoločenskú zodpovednosť voči ne-spravodlivosti;

- Ľudí, ktorí už nemali nijakého dôvodu žiť; jedni i druhí sa rozhodli spojiť vôle a činnosť, aby si vzájomne pomáhali a boli na pomoci aj tým, čo trpia, v presvedčení, že ten čo zachráni seba, stáva sa záchrancom druhých.

Preto si založili niektoré spoločenstvá, aby pracovali a tak žili a dávali. Okrem toho sa založili aj skupiny priateľov a dobrovoľníkov, ktorí bojujú na občianskom i súkromnom poli.

## M a n i f e s t

1. N á š z á k o n je zákon, od ktorého závisí pre celé ľudstvo každý život hodný žitia, každý opravdivý pokoj a radosť každej osoby a každej spoločnosti: "Slúžiť najprv tomu, kto je menej šťastný. Slúžiť najprv tomu, kto viac trpí".

2. N a š a i s t o t a je, že úcta k tomuto zákonu má oživovať každé dovolávanie sa spravodlivosti a teda aj pokoja medzi ľuďmi.



3. N á š c i e ľ je konať, aby každý človek, každá spoločnosť, každý národ mohol žiť, uplatňovať sa a rozvíjať vo výmene a vzájomnom podieľaní, ako aj v rovnakej dôstojnosti.

4. N a š a m e t ó d a pozostáva v stvárňovaní, napomáhaní a oživovaní prostredia, v ktorom všetci s pocitom slobody a vzájomnej úcty môžu odpovedať na svoje vlastné potreby a navzájom si vypomáhať.

5. N á š p r v ý p r o s t r i e d o k je, kďkoľvek je to možné, dať znehodnoteným veciam novú hodnotu, čo znásobuje možnosti mimoriadnej činnosti v prospech tých, čo najviac trpia.

6. K a ž d ý i n ý p r o s t r i e d o k , ktorý zbúrcuje svedomia a výzvu, musí sa použiť na to, aby slúžil a vyvolával službu predovšetkým tým, čo najviac trpia, v podieľaní ich trestov a zápasov - súkromných i občianskych - až po zničenie príčin každej biedy.

7. N a š a s l o b o d a . Hnutie Emauzy v uskutočňovaní vlastnej úlohy nie je podriadené nijakému inému ideálu okrem toho, ktorý je zvýraznený v tomto manifeste a nijakej inej autorite okrem tej, ktorá je ustanovená vo vlastnom lone podľa vlastných organizačných pravidiel. Je v súlade s Vyhlásením ľudských práv, prijatých Spojenými národmi a so spravovanými zákonmi každej spoločnosti, každého národa, bez politického, rasového, jazykového, duchovného alebo iného rozlišovania.

Nič iné sa nemôže žiadať od toho, kto túži mať účasť na našej činnosti okrem prijatia obsahu tohto Manifestu.

8. N a š i č l e n o v i a : tento Manifest tvorí jednoduchý a pevný základ hnutia Emauzy. Musí ho prijať a aplikovať každá skupina, ktorá túži mať na ňom činnú účasť".



prechodná záchrana nijako nepretvára vnútorný život človeka, ktorému sa poskytuje pomoc. Je málo takých charitatívnych činov, či už laických alebo cirkevných, ktoré by vedeli dať človekovi znova pravý dôvod k tomu, aby žil a znova nadobudol svoju dôstojnosť. Právě Emauzy poskytujú toto šťastie.

"Chudáci z Emauz si vzájomne pomáhajú, tvoria spoločenstvo slobodných a seberočných pracovníkov. Toto je jedno z jeho veľkých tajomstiev. Spoločne biedia, spoločne žijú, spoločne dúfajú, spoločná im je každá neistota, spoločná spása. Nebyť nikomu v ničom dlžníkom. Tu niet úradníkov sociálnej starostlivosti, ani osôb zaopatrovaných sociálnou starostlivosťou. Bývalý poslanec zbiera odpadky s bývalým trestancom. Odlišnosti rás, náboženstva, politických názorov miznú hneď, len čo tam kto vstúpi. A kamaráti "handrári" vidia priamo výsledok svojej tvrdej práce: ich odmenou je, že môže byť prijatý kamarát, s ktorým si život zle zatočil a že môže byť poskytnutý útulok rodine bez prístrešia. Tu sa všetko robí srdcom. Tak sa človek, ktorý prv bol troskou v ľudskej spoločnosti, sám stáva záchrancom druhých".

Abbé Pierrovi vyčítali, že svojou činnosťou oslabuje "revolučnú silu proletariátu". On im odpovedal:

"Viete dobre, že i ja bojujem zo všetkých síl, aby boli spoločenské inštitúcie zreformované tak, ako treba, žeby zmizla príčina tolkorakej biedy... Istí ľudia, pravičníari, hlásajú individuálnu dobročinnosť len preto, aby boli zamietnuté reformy, ktoré by sa dotýkali ich výsadných práv. Ale vy, na druhom krajnom krídle, nemôžete, aby ste urýchlili svetovú revolúciu, zostať stáť so založenými rukami pred celkom blízkou, bezprostrednou núdzou. My sa usilujeme konať zároveň na obidvoch rovinách: jednak



Abbé Pierre málo písal, lebo býval celkom zaujatý praktickými životnými problémami. Zato však zanechal po sebe niekoľko kníh, dokonca aj zbierku básni "Feuilles éparses"; knižne vyšli jeho príhovory vo francúzskom rozhlasu a televízii: "Vers l'homme" /1956/, "Le scandale de la faim interpelle l'Eglise" /1968/, "L'abbé Pierre vous parles"; "L'abbé Pierre parle aux Canadiens" /1959/, "Liban, terre de la preuve" /1960/, "Vivre, c'est aimer" /1962/, "Et les autres" /1975/, "Le cris du monde entier. Pourquoi vivre?" /1976/.

O jeho osobnosti a diele vyšli nasledujúce knihy:

"Le défi de l'abbé Pierre et les chiffonniers d'Emmaus" /Mame, 1956/;

Lucie Coutaz : "Témoins... avec les chiffonniers d'Emmaus"

Bernard Chevallier: "L'abbé Pierre- Emmaus ou venger l'homme".

Iste bude užitočné prečítať si niektoré z jeho myšlienok, ktoré si zaznačoval na papieri a neskôršie použil vo svojich príhovoroch. Hľa, aspoň niektorí z nich:

"Život nie je sen, ale práve tak nie je ani dielom človeka podľa jeho plánu. Život je súhlas. Vo všetkých udalostiach života naše kroky riadi Boh: na nás je povedať áno alebo nie".

"Rast obilia nezrýchlime, ak budeme potahovať steblá. Musíme vedieť trpezlivo, láskyplne čakať a deň po deň pozorne sledovať, ako pomaličky i slabšie steblá rastú".

"Keby sme my sami boli bývali postavení do tých istých vonkajších podmienok, neboli by z nás tiež ľudské trosky, zlodeji a vrahovia? Možno ešte nectnostnejší, než sú oni".



plátí o všetkých okolnostiach života, o výchove, o manželstve, o charite. Človek musí zažiť nielen sklamanie, ale aj dezilúziu, aby vedel čo je láska".

"Aká zmalátnená je doba, keď treba pracovať iba preto, aby sa človek vyspal a najedol. Treba znova objaviť zmysel života!"

"Poctivosť! Akú cenu, absolútnu cenu pripisuje chudobný slovám: To je poctivec! S rovnakým dôrazom ako títo najúbohejší chudáci prehovorí raz Pán v deň posledného súdu: Bol som hladný a dal si sa mi najesť; bol si poctivec! Všetko ostatné je len prostriedok, toto je cieľ!"

"Pravý mních je ten, kto žije v komunite, v živom strede ľudského spoločenstva. Práve takúto reholnú produktívnu inštitúciu, ktorá už skoro vymizla, potrebuje naša spoločnosť po celom svete ako soľ".

"Jediná skúsenosť v pospolitosti, ktorú navrhli a uložili všade mladým ľuďom, je skúsenosť vojenskej služby. Nebolo by rozumné dať národu pevné základy skôr inou skúsenosťou pospolitého života, skúsenosťou celkom konštruktívnou, skúsenosťou občianskej pracovnej povinnosti?"

"Sám život má tvoriť zákony, a nie aby zákony vtesnávali život do formúl".

"Život je skôr súhlas ako voľba. Tak málokedy skutočne si volíme. Hovoríme áno alebo nie k možnostiam, ktoré sú nám dané. Jediná sloboda, to je udržiavať plachtu napnutú, alebo ju ponechať klesnúť, povoliť jej. Vietor, ktorý vzdúva plachty, prichádza však zhora".

"Mnohé rúhania stúpajú hore do neba...ale je tak málo tých, ktoré sú namierené proti pravému Bohu, ktorý hladuje a smädí, proti Bohu, ktorý je sama láska. Všetky tie rúhania sú vrhané do tváre falošným bohom, ktorí sa zrodili zo sebeckta, z pokrytectva, z ľahostajnosti:



je na nás, aby sme odhalili, že to sú vlastne výkriky a volania k pravému Bohu, že to je vlastne oslavný spev k pocte pravého Boha".

Obnoviť ľudskú dôstojnosť človeka: to je to veľké tajomstvo, bez ktorého by nijaký náš andráš nedokázal pracovať za takých podmienok, žiaľ v predhistorických životných podmienkach na hnojiskách. Potom bude Boh s ním v jeho práci a jedného dňa, bez zásahu zvonku, stúpi sám do jeho uzmiereného srdca".

"Naše heslo: sloboda a spravodlivosť".

"So všetkým bohatstvom sveta neurobíme nikdy z ľudí mužov; ale s opravdivými mužmi dokážeme všetko, zaobstaráme aj peniaze".

Abbé Pierre týmito slovami vyjadril veľký životný optimizmus. V povojnovom svete, ktorý sa veľmi nezmenil ani po toľkých rokoch, chcel prvom rade zachrániť človeka, ktorý stratil zmysel života. Do sveta, rozdeleného sebeckým a nenávisťou, vnášal lásku, ktorá je jedinou budovateľskou silou na svete. Aj komunisti sa vychvaľujú tým, že pracujú nielen na premenu sveta, ale aj človeka. Jeden z ich básnikov, Ilja Ehrenburg, hrdo napísal: "V strednej Ázii bola kedysi púšť; teraz namiesto púšte sú tam záhrady. Ale my urobíme ešte viac, ako je pestovanie pšenice na severnom póle: natoľko pretvoríme samých ľudí, že sa nebudú môcť poznať". V týchto slovách sa skrýva veľa poetického chvastúnstva; vieme, že sa komunistom nepodarilo vytvoriť nový svet, lepší od starého, tým menej nových ľudí, ktorí by prevýšili ľudí minulosti. A nikdy sa im to ani nepodarí, lebo chcú premeniť svet a ľudí triednym bojom a nenávisťou.

Abbé Pierre sa tiež usiluje pretvoriť svet a ľudí v ňom. Ale siaha po celkom iných prostriedkoch. Ako kresťan je presvedčený, že



"Isteže nemáme medzi sebou nijakých anjelov. Ale kto vie, či tu z nejedného z nich nevyrastá medzi nami svätec?"

"Človek má dušu; ale prv ako mu o nej začneme hovoriť, oblečmu cez ňu košeľu a poskytnime mu strechu nad hlavou. Až potom mu vysvetľujeme, čo je skryté v jeho najhlbšej hĺbke".

"Nijaký paternalizmus! Nejde len o to poskytnúť núdznym, čo nevyhnutne potrebujú k životu; ide o viac: vrátiť im stratenú vieru v zmysel života".

"Cesta k spásu je len cesta práce, ku ktorej sa dobrovoľne zaväzujeme; práce v ľudskej spoločnosti, práce, ktoré majú viditeľné výsledky".

"Nech všetci jedia z tej istej misy, či sú veriaci alebo neveriaci".

"Jeden kamarát sa vyjadril: Tu je akýkoľvek pomýlený krok vylúčený. Ak chce človek za niečo bojovať, nech je už pravičiar alebo ľavičiar, nevyhnutne si niekedy musí povedať /iba ak by bol úplný obmedzenec/ : 'V tomto a v tomto sa mýlim'. Ale keď človek stavia domy pre matky, ktoré do tej doby spávali pod holým nebom, vie, že sa nemôže pomýliť. Tu je všetko pravdivé".

"Večný život nie je v budúcnosti, žijeme ho už počínajúc dneskom".

"Svet nie je hotové dielo. To je stavba, na ktorej sa pracuje. Dielo stvorenia každodenne pokračuje. I na tomto každodennom budovaní sa Boh neustále zúčastňuje. Spolupracujeme s ním. Charita, to je práve akon budovania sveta".

"Rodíme sa do sveta ilúzií a tvoríme si stále nové ilúzie. Začiatkom opravdivého života je dezilúzia; človek sa stáva mužom, keď zanechá ilúziu a vstúpi na pravú pôdu skutočnosti. To



Tento náš svet povstal z lásky, z lásky Boha, ktorý ho stvoril. Láska ho udržuje aj naďalej pri živote. Ak je v ňom toľko zla, hlavnou príčinou je nedostatok lásky. Preto úlohou všetkých rozumných ľudí je vnášať viac lásky do tohto nášho sveta; lebo jedine láska je konštruktívnou silou, ktorá nerúca, ale stavia.

Aj my si môžeme osvojiť nasledujúcu modlitbu, ktorú sa abbé Pierre často modlieval :

"Bože môj, už nemôžem ďalej. Pomáhaj nám a posilni nás, dobrovoľníkov, schopnými ľuďmi, ktorí budú naozaj povolani k dielu a nebudú len romantickí snilkovia. Bože môj, pomáhaj a posilňuj nás!"

- o - Štefan Senčík, S.J.

Posol Božského Srdca Ježišovho,  
náboženský mesačník slovenských katolíkov,  
orgán Apoštolátu modlitby a zasvätenia rodín  
Božskému srdcu.

Vydávajú s povolením cirkevnej vrchnosti  
slovenskí jezuiti v Kanade,  
rediguje Rajmund Ondruš, S.J.

Redakcia a admonistrácia:

Posol, box 600 /147 Elgin st. N./  
Cambridge, Ontario, M1R 5W3, CANADA.

-----  
Uvedený článok prevzatý z č. 2/1985, S. 46-55  
v sérii "Aj dnešný svet má veľkých ľudí".

- o -



Bernhard Matheis

H o r s a n a l e v a !

---

Keždý človek skrýva v sebe leva. Sú to tie sily a schopnosti, ktorými ho obdaril Stvoriteľ.

Ak chceme, môžeme sa postarať o to, aby náš lev pokojne a nerušene spal, aby nedajbože nevyparatil dáke zlo. To značí, že nevyužívame svoje schopnosti a sily alebo sa vyvarujeme každého skutku, ktorý vyžaduje odvahu a zodpovedné rozhodnutie.

Alebo môžeme dať svojmu levovi úplnú slobodu, aby žil nerušene podľa svojej divej prirodzenosti. Vtedy môže revať, striehnúť na korist' alebo zaútočiť, kedy sa mu zachce. To je vtedy, keď nepoužívame svoje sily cielavedome a uspokojujeme svoje pudy, kedykoľvek sa hlásia. Lebo podľa Schillera: "Tam, kde rozhoduje bez poriadku surová sila, nemôže vzniknúť nič poriadne". Vtedy sme príliš závislí od náladovosti a obetujeme svoju slobodu náruživostiam.

Konečne to môžeme robiť tak ako cirkusoví zriadenci: leva v sebe krotiť a cvičiť. To znamená rozvíjať svoje schopnosti, cielavedome používať svoje sily a odovzdávať ich vedenie nášmu duchu. "Rodíme sa ako živé tvory - hovorí Gabriel Marcel - ľuďmi sa musíme ešte len stať!"

Séria "životné úvahy", preložil  
Stanislav Mrkech, S.J.

Posol BSJ, č. 2/1985, str. 36.